

Region Skåne

Granskning av miljöarbetet



Innehåll

Sammanfattning	2
1. Inledning	4
1.1. Bakgrund.....	4
1.2. Syfte och revisionsfrågor	4
1.3. Avgränsning	5
1.4. Metod och genomförande.....	5
1.5. Projektorganisation.....	5
1.6. Revisionskriterier.....	5
2. Granskningsiakttagelser.....	8
2.1. Styrning, organisation och kontroll.....	8
2.2. Uppföljning och åtgärder	18
2.3. Måluppfyllelse och uppdrag.....	24
3. Bedömning och analys	26
3.1. Regionstyrelsen	26
3.2. Medicinsk service	27
3.3. Kollektivtrafiknämnden	27
3.4. Servicenämnden	28
3.5. Hälso- och sjukvårdsnämnden	29
3.6. Sjukhusstyrelsen Skånes Universitets Sjukhus	29
3.7. Sjukhusstyrelsen Helsingborg	30
3.8. Sjukhusstyrelsen Kristianstad.....	30
3.9. Regionala utvecklingsnämnden.....	31
3.10. Svar på revisionsfrågor per nämnd	31
4. Slutsats	33
4.1. Rekommendationer	34
Källförteckning	35
Intervjuade funktioner	35
Bilaga 1. Region Skånes miljömål.....	36

Sammanfattning

EY har på uppdrag av Region Skånes revisorer granskat om regionstyrelsen samt de styrelser och nämnder som omfattas av granskningen har en tillräcklig intern kontroll, styrning och ledning som säkerställer att miljöarbetet bedrivs i enlighet med de av regionfullmäktige beslutade styrdokument. Vidare har EY granskat om regionstyrelsen samt övriga styrelser och nämnder har en ändamålsenlig uppfyllelse av antagna miljömål.

Den sammanfattade bedömningen är att det bedrivs ett ambitiöst och omfattande miljöarbete inom Region Skånes nämnder och styrelser. Det finns dock en del brister i den styrning, ledning och internkontroll som ska säkerställa att miljöarbetet bedrivs enligt beslutade styrdokument. Bedömningen grundar sig på att det råder viss otydlighet i det övergripande miljöledningssystemet som innehåller en stor mängd styrdokument som förvaltningarna ska förhålla sig till. Vidare har samverkan kring det strategiska miljöarbetet på regionövergripande nivå avstannat medan det pågår ett stort arbete med miljöledningssystemet som riskerar att bli ineffektivt utifrån att ingen har mandat att fatta slutgiltiga beslut. Vidare råder det skillnader mellan hur väl styrning, ledning och kontroll av miljöarbetet fungerar inom de olika nämnderna och styrelserna. Vi ser en generell utmaning i kunskaps- och informationsspridningen av miljöarbetet på Region Skåne utifrån att medarbetare inte har tagit del av miljöutbildning i tillräckligt stor utsträckning på en del förvaltningar samt att information inte alltid finns enkelt att tillgå.

Uppföljning och rapporteringen av miljöarbetet från förvaltningsnivå till övergripande nivå bedöms som i huvudsak tillräckligt. Granskningen visar att det pågår ett omfattande arbete med att följa upp miljöarbetet från förvaltningar till regionövergripande nivå. En utmaning i den övergripande uppföljningen är dock att verksamheterna arbetar väldigt olika med miljöfrågorna, vilket innebär att det är svårt att genomföra en aggregerad uppföljning.

Vi bedömer det som bristfälligt att många medarbetare är osäkra på vad en miljöavvikelse är och när den ska rapporteras, vilket kan vara anledningen till att få miljöavvikelser från verksamheterna rapporteras in. Det bedöms därav finnas en risk för att det inte vidtas tillräckliga åtgärder för miljöarbetet. Granskningen visar att det vidtas åtgärder vid avvikelser på övergripande nivå utifrån. Vad gäller åtgärderna utifrån förvaltningarnas riskbedömning i samband med internkontroll ser vi att det i vissa fall saknas konkreta och tydliga åtgärdsförslag, vilket är ett utvecklingsområde.

Slutligen har Region Skåne en låg måluppfyllelse vad gäller de regionövergripande miljömålen. Det kopplas till att det saknas en tillräcklig styrning av miljöarbetet från regionövergripande nivå.

Vi har bland annat gjort följande iakttagelser:

- ▶ Samtliga förvaltningar har organiserat miljöarbetet och fördelat uppgifter enligt det regionövergripande miljöledningssystemet. Dock skiljer det sig huruvida förvaltningarna har egna styrdokument som förtydligar deras specifika miljöledningssystem och uppgiftsfördelningen inom det. Det skiljer sig även huruvida det finns stödfunktioner på respektive ansvarsnivå i miljöarbetet samt hur samverkan sker inom förvaltningarna avseende miljöarbetet.
- ▶ Samtliga förvaltningar har i enlighet med miljöprogrammet brutit ned de regionövergripande miljömålen antingen i egna mål eller aktiviteter. Dock saknas tydliga nyckeltal för uppföljning i vissa fall.
- ▶ På de flesta förvaltningar finns en tydlig internkontrollplan som berör miljöområden eller en särskild kontrollplan för just miljöområdet. Åtgärder som vidtas utifrån riskbedömning och internkontroll är däremot inte alltid konkreta.

- ▶ Vad gäller arbetet med det miljöstrategiska programmet så pågår detta i Regional utveckling, resterande upplever sig inte involverade i arbetet med programmet och det sker inte heller en samverkan mellan nämnderna avseende det externa miljöarbetet.
- ▶ Det sker en årlig och kontinuerlig uppföljning av miljöarbetet både inom förvaltningarna och rapportering till nämnderna.
- ▶ Avvikelser från föregående ISO-revision har åtgärdats. Dock återfinns fortfarande allvarliga avvikelser inom miljöledningssystemet.
- ▶ Endast 16 procent av miljömålen har uppnåtts/kommer uppnås och 47 procent av målen riskerar att inte uppfyllas.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi att:

- ▶ **Regionstyrelsen** säkerställer en tillräcklig styrning och enhetlighet i Region Skånes miljöarbete genom ett tydligt miljöledningssystem för det övergripande miljöarbetet, upprättar en effektiv samverkansorganisation samt skapar förutsättningar för förvaltningarna att upprätta konkreta måttal för de nedbrutna miljömålen.
- ▶ **Regionstyrelsen** säkerställer en tillräcklig uppföljning och kontroll av miljöarbetet genom att upprätta en gemensam definition av en miljöavvikelse.
- ▶ **Regionstyrelsen** ser till att de miljökrav som ställs i upphandlingar efterlevs och att det finns tillräckliga resurser för att ställa rätt krav och följa upp dessa.
- ▶ **Regionstyrelsen (Medicinsk service), Servicenämnden, Hälso- och sjukvårdsnämnden** tillser att ansvarig utses för aktiviteter och åtgärder för att nå miljömål.
- ▶ **Servicenämnden, Sjukhusstyrelsen Helsingborg, Hälso- och sjukvårdsnämnden, Sjukhusstyrelsen Sus, Regionala utvecklingsnämnden** säkerställer att samtliga miljömål eller liknande har konkreta måttal för uppföljning.
- ▶ **Hälso- och sjukvårdsnämnden** tillser att det genomförs internkontroll som inkluderar riskutvärdering inom miljöområdet.
- ▶ **Sjukhusstyrelse Kristianstad, Kollektivtrafiknämnden, Servicenämnden** tillser att konkreta och tillräckliga åtgärder vidtas utifrån avvikelser/riskbedömning inom miljöområdet.
- ▶ **Regionstyrelsen (Medicinsk service), Servicenämnden, Hälso- och sjukvårdsnämnden, Sjukhusstyrelserna Sus, Helsingborg och Kristianstad** säkerställer att medarbetare både vet vad en miljöavvikelse är samt rapporterar in sådana.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Region Skånes verksamheter har en betydande miljöpåverkan, både direkt och indirekt. Detta då de bedriver samt finansierar omfattande verksamhet inom hälso- och sjukvård, tandvård, regional utveckling, kultur, näringslivsutveckling och kollektivtrafik. Inom dessa verksamheter används bland annat sjukvårdsprodukter, kemiska ämnen, läkemedel, energi och transportmedel som i stor utsträckning påverkar miljön.

Region Skåne har antagit flera styrande dokument inom miljöområdet, varav ett är miljöprogrammet som innehåller fyra övergripande mål, vilka avser

- Fossilbränslefri, klimatneutral och klimatanpassad verksamhet
- Hälsosam miljö
- Hållbar resursanvändning
- Stark miljöprofil

Miljöprogrammet omfattar samtliga nämnder/styrelser, majoritetsägda bolag och de verksamheter som helt eller delvis finansieras av Region Skåne. Respektive verksamhet ska utifrån egen miljöpåverkan bryta ner målen och arbeta med dem som en del i sin verksamhetsstyrning.

Region Skånes miljöredovisning för 2019 visade att flera delmål i miljöprogrammet 2017-2020 ännu inte har uppnåtts. I Region Skånes budget 2020 anges att arbetet för att nå de regionala miljömålen kommer att behöva intensifieras. Vidare visade den senaste revisionen av Region Skånes gemensamma miljöledningssystem på ett flertal avvikelser varav några allvarliga. Avvikelserna avsåg bland annat brister inom målprocessen samt avsaknad av effektivt korrigerande åtgärder sedan den föregående externa revisionen.

Revisionskollegiet har utifrån ovan beslutat att genomföra en fördjupad granskning av Region Skånes miljöarbete under år 2020.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om regionstyrelsen samt övriga styrelser och nämnder har en tillräcklig intern kontroll, styrning och ledning som säkerställer att miljöarbetet bedrivs i enlighet med de av regionfullmäktige beslutade styrdokument. Vidare är syftet att bedöma om regionstyrelsen samt övriga styrelser och nämnder har en ändamålsenlig uppfyllelse av antagna miljömål.

Syftet besvaras med hjälp av följande revisionsfrågor:

- ▶ Finns det en fungerande kontroll, organisation, ansvarsfördelning och samordning avseende arbetet med miljöprogrammet och det miljöstrategiska programmet som säkerställer att arbetet bedrivs i enlighet med fullmäktiges beslut?
- ▶ Har regionstyrelsen samt övriga styrelser och nämnder säkerställt en ändamålsenlig uppfyllelse av mål, delmål och uppdrag i miljöprogram 2017-2020 samt i miljöstrategiskt program 2017-2020?

- ▶ Genomförs uppföljning och rapportering av miljöarbetet i enlighet med fullmäktiges beslut?
- ▶ Har tillräckliga åtgärder och insatser vidtagits vid konstaterade brister eller avvikelser?

1.3. Avgränsning

Granskningen avgränsas till:

1. Regionstyrelsen (inklusive medicinsk service) - Regionstyrelsen har ett övergripande ansvar för Region Skånes interna miljöarbete.
2. Regionala utvecklingsnämnden, kollektivtrafiknämnden, servicenämnden, hälso- och sjukvårdsnämnden samt sjukhusstyrelse Sus, Kristianstad och Helsingborg (urval av ansvariga nämnder).

Fokus riktas främst mot miljöprogrammet 2017–2020 och miljöstrategiska programmet 2017–2020. Granskningen hör till revisionsåret 2020.

1.4. Metod och genomförande

Granskningen grundas på intervjuer, dokumentstudier och fördjupad analys. Iakttagelser, bedömningar och slutsatser görs separat för varje nämnd och styrelse.

1.5. Projektorganisation

För Region Skånes revisionskontoret är Fredrik Jerntorp projektledare och Ingrid Karlsson är representant för revisionskollegiet.

Granskningen genomförs av Outi Alestalo, Malin Lundberg och Imelda Bengmark. För kvalitetssäkring svarar Jakob Smith.

Utöver vår interna kvalitetssäkring får samtliga intervjuade möjlighet att sakgranska rapportutkastet. Detta för att säkerställa att revisionsrapporten bygger på korrekta fakta och uttalanden.

1.6. Revisionskriterier

1.6.1. Region Skånes Budget 2020 med plan för 2021-2022, RF 2019

Av verksamhetsplanen framgår att Region Skåne ska möta framtidens utmaningar med handling idag, vilket innebär att skapa en region som ständigt utvecklas och förbättras. Det är av vikt att Region Skånes service håller hög standard då den är grundläggande för livskvaliteten. Hög standard innebär bland annat att det ska finnas förutsättningar för en hållbar tillväxt. Vidare ska regionen vara ett föredöme i miljöarbetet genom att minska sitt avfall, hållbara investeringar och byggnationer med positiva effekter på ekonomi och miljö. Ökad resurseffektivitet, energieffektivitet, förbättrad avfallshantering, minskad användning av kemikalier och minskade läkemedelsrester i miljön är viktiga områden. Enligt verksamhetsplanen ska verksamheter inom regionen bidra till ett hållbart samhälle genom konstruktiva lösningar för en ren miljö och genom att bedriva en klimatneutral, fossilbränslefri och klimatanpassad verksamhet.

1.6.2. Reglemente för regionstyrelsen och nämnder i Region Skåne

Enligt reglemente för regionstyrelse och nämnder i Region Skåne ska Regionstyrelsen leda och samordna förvaltningen av regionens angelägenhet samt ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Styrelsen har särskilt ansvar för att göra fullmäktige uppmärksamt på hur verksamheten utvecklas i förhållande till de mål som fullmäktige beslutat. Styrelsen har även övergripande ansvar för Region Skånes interna miljöarbete. Styrelsen är driftledningsnämnd för medicinsk service.

Regionala utvecklingsnämnden ska främja hållbar ekonomisk tillväxt, näringslivsutveckling och ökad sysselsättning i Skåne. Nämnden ansvarar för regionala tillväxt- och utvecklingsfrågor inom bland annat miljö- och klimatfrågor. Nämnden ansvarar för uppföljning, vidareutveckling och beredning av ärenden med anknytning till den regionala utvecklingsstrategin. Vidare har nämnden särskilt ansvar för regionala miljöfrågor och fördelning av bidrag inom miljöområdet.

Kollektivtrafiknämnden ansvarar för planering och genomförande av lokal och regional kollektivtrafik. Nämnden ansvarar även tillsammans med regionala utvecklingsnämnden för att ta fram regionalt trafikförsörjningsprogram.

Serviceämnden ansvarar för regionens fastighetsförvaltning, fastighetsunderhåll och lokalförsörjning. Där utöver ansvarar nämnden för regiongemensamma stöd- och servicefunktioner. Vidare ansvarar nämnden för genomförande av regionfullmäktiges och regionstyrelsens policys och riktlinjer för energieffektiviseringar och miljöförbättrande åtgärder inom gods- och persontransporter samt fastighetsutveckling.

Enligt reglemente har hälso- och sjukvårdsnämnden ansvar för bedömning av det samlade behovet av hälso- och sjukvård i Skåne ur ett befolkningsperspektiv, i samverkan med sjukhusstyrelserna, primärvårdsnämnden samt psykiatrihabilitering och hjälpmedelsnämnden. Vidare beslutar nämnden om principiella frågor kopplade till sjukhusstyrelsernas verksamhet såsom förändringar i utbud, struktur, eller frågor som berör flera sjukhusorganisationer.

Sjukhusstyrelser för Sus, Helsingborg och Kristianstad ska enligt reglemente fastställa en verksamhetsplan och internbudget och har övergripande ansvar för att verksamheternas resurser används på rationellt och effektivt sätt utifrån politiska beslut.

1.6.3. Region Skånes miljöpolicy, RF 2016

Enligt miljöpolicy ska regionen främja hälsa, hållbarhet och tillväxt i Skåne. Målet är att regionen är fri från fossila bränslen år 2020 samt att alla medarbetare värnar om och bidrar till god miljö, bättre hälsa och hållbar utveckling. Verksamheter som helt eller delvis finansieras av regionen har ansvar för sin miljöpåverkan och att bidra till att miljöpolicy och miljömål uppnås. Policyn innehåller ett antal punkter för regionens miljöarbete, enligt policyn ska Region Skåne:

- ▶ ha en fossilbränslefri verksamhet som väljer förnybara energislag samt tar miljöhänsyn vid resor och transporter
- ▶ vara en klimatneutral verksamhet som väljer produkter från förnybara råvaror när det är möjligt
- ▶ minska användningen av miljö- och hälsofarliga ämnen och riskerna vid denna
- ▶ värdera och beskriva miljöpåverkan vid beslut, planering, genomförande, produktval, upphandling, finansiering och utvärdering
- ▶ gynna forskning, utveckling och innovationer som bidrar till positiv miljöpåverkan
- ▶ välja miljöanpassade material, produkter, tjänster och teknik i alla situationer där det är möjligt

- ▶ tillvarata och utveckla medarbetarnas miljöengagemang och stimulera ett miljöanpassat arbetssätt
- ▶ kommunicera miljöresultat och effekter
- ▶ följa gällande miljölagstiftning och övriga beslutade krav
- ▶ genom aktivt miljömålsarbete och årlig uppföljning minska miljöpåverkan och ständigt förbättra miljöarbetet

1.6.4. Miljöprogram för Region Skåne 2017-2020, RF 2016

Miljöprogrammet för Region Skåne innehåller fyra övergripande miljömål med tillhörande delmål för år 2017-2020, vilka framgår av bilaga 1. Av programmet framgår att Region Skånes verksamhet ska bedrivas med tre dimensioner av hållbarhet i åtanke: ekologisk, social och ekonomisk. Miljöfrågorna är en del av den ekologiska hållbarheten. Miljöprogrammet fokuserar på minskad användning av miljö- och hälsofarliga ämnen, hållbar resursanvändning och en fossilbränslefri och klimatanpassad verksamhet.

Region Skånes arbete för att nå miljömålen ska vara en del av den ordinarie verksamhetsstyrningen, ansvaret för arbetet och resultatet ligger i linjen. Målen i detta program ska utifrån respektive verksamhets miljöpåverkan och möjligheter, brytas ned och konkretiseras. Det ska för varje del av organisationen vara tydligt hur just den verksamheten omfattas av miljöprogrammets mål och vad och hur respektive medarbetare förväntas göra för att uppnå dessa. Region Skåne har som organisation ett ansvar för att skapa förutsättningar att målen nås. Målen och resultatet ska kommuniceras och Region Skåne ska satsa på erfarenhets- och kunskapsutbyte mellan verksamheter för att öka medvetenhet och måluppfyllnad.

1.6.5. Miljöstrategiskt program 2017-2020 för Region Skåne, RF 2017

Programmet ska tydliggöra Region Skånes roll och ambitioner inom miljöarbetet och ligger till grund för regionens samarbete med kommuner, stat, näringsliv och övriga utvecklingsaktörer. Region Skånes miljöstrategiska program innehåller fyra fokusområden:

- ▶ Hållbart transportsystem
- ▶ Miljödriven konsumtion och produktion
- ▶ Klimatneutralitet och klimatanpassning
- ▶ Attraktiv natur och rekreation

1.6.6. Regional handlingsplan för läkemedel och miljö, RS 2015

Handlingsplanen innehåller redovisning av interna och förebyggande insatser samt externa miljöstrategiska insatser för arbetet med att minska miljöförstöring till följd av läkemedel som släpps ut i naturen.

2. Granskningsiakttagelser

Granskningsiakttagelserna är uppdelade utifrån respektive nämnd vad gäller styrning, organisation och kontroll samt avsnittet avseende uppföljning och åtgärder. Iakttagelserna för måluppfyllelse och uppdrag är gemensamt för Regionstyrelsen och samtliga granskade nämnder och styrelser.

2.1. Styrning, organisation och kontroll

I detta avsnitt redovisas organiseringen av miljöarbetet och ansvarsfördelningen avseende miljöuppgifter från övergripande nivå till förvaltningsnivå. Vidare redovisas miljöarbetet på respektive förvaltning och hur det kontrolleras.

Av Region Skånes dokumenterade ansvarsfördelning av miljöuppgifter framgår att regionfullmäktige är regionens högsta beslutande församling, vilket innebär att regionfullmäktige och/eller regionstyrelsen fattar beslut av betydelse för miljöarbetet i samband med budgetprocessen eller när miljöprogram antas.

2.1.1. Regionstyrelsen (övergripande nivå)

2.1.1.1 Ansvar och roller

Regionstyrelsen har enligt sitt reglemente det övergripande ansvaret för Region Skånes interna miljöarbete. Regionstyrelsen ska leda, samordna och ha uppsikt över verksamheten. Regionstyrelsen ansvarar även för att uppmärksamma regionfullmäktige hur verksamheten utvecklas i förhållande till beslutade mål.

Region Skånes koncernkontor stödjer regionstyrelsen och ansvarar för den samlade förvaltningsorganisationen samt arbetar bland annat med miljöfrågor.

Regiondirektör är som främste tjänsteman i regionen ansvarig för att den miljölagstiftning som har betydelse för Region Skåne bevakas och efterlevs. Regiondirektören har skriftligen delegerat det miljöjuridiska ansvaret till förvaltningscheferna som i och med ansvarar och har befogenhet att hantera sin verksamhets frågor som berörs av miljölagstiftningen. Vidare är direktören ansvarig för att miljöprogrammets mål uppfylls samt hur miljöfrågor hanteras och organiseras. Detta inbegriper samtliga verksamheter i regionen.

Inom koncernledningen ska strategiska frågeställningar och ställningstaganden rörande Region Skånes miljöarbete, miljöprogrammets mål och det gemensamma miljöledningssystemet (MLS) fortlöpande behandlas. För att säkerställa bevakning och adressering av miljöfrågor utser regiondirektören en medlem i koncernledningen att vara regionövergripande miljöansvarig (röma). Till stöd i det dagliga miljöarbetet har röma ett regionövergripande miljöstöd (röms).

2.1.1.2 Styrdokument

Utöver de styrdokument som omnämns i avsnitt 1.6 och utgör revisionskriterier, så har Region Skåne ytterligare ett antal styrdokument som verksamheterna ska förhålla sig till, bland annat regional handlingsplan för läkemedel och miljö, klimat- och energistrategi för Skåne, Region Skånes bränslestrategi för övergång till förnybar energi, regionens strategiska program för klimatarbetet som innehåller sex strategiska områden för insatser.

2.1.2. Förvaltningsnivå

Enligt regionens dokumenterade ansvarsfördelning av miljöfrågor framgår att miljöansvaret följer linjeorganisationen genom skriftlig fördelning av arbetsuppgifter från regiondirektören till övriga chefer och vidare ner i linjeorganisationen. Organiseringen i de förvaltningar som tillhör de granskade nämnderna är i stort uppbyggd på detta sätt.

Respektive förvaltningschef ska organisera förvaltningens miljöarbete och ansvarar för att miljölagstiftning, förordningar, föreskrifter och andra politiska beslut bevakas och efterlevs. Förvaltningschefen är också ansvarig för att målen i Region Skånes miljöprogram bryts ner på relevant verksamhetsnivå. Förvaltningschef kan fördela ansvaret för arbetsuppgifter samt befogenheter inom miljöområdet vidare till underställda chefer.

Respektive förvaltningsledning har stödfunktioner för att säkerställa bevakning och adressering av miljöfrågor i form av förvaltningsövergripande miljöansvarig (föma) som i sin tur har stöd i arbetet av förvaltningsövergripande miljöstöd (föms). Miljöstödsfunktionerna har följande uppdrag oavsett organisatorisk tillhörighet:

- ▶ Utgöra ledningens stöd i strategiska och verksamhetsövergripande miljöfrågor samt utveckla och samordna det övergripande miljöarbetet inom respektive verksamhet. Hållbarhetsfrågor kan ingå som en naturlig del men är inget krav inom Region Skåne.
- ▶ Verka för att målen i Region Skånes miljöprogram, bryts ner, följs upp, integreras och uppfylls inom sitt verksamhetsområde.
- ▶ Samarbeta, driva och utveckla miljöarbetet inom Region Skånes alla verksamheter.
- ▶ Utgöra stöd för och vara kontaktyta mot verksamheten i syfte att utveckla miljökompetens.

Vidare framgår det av dokumenterad ansvarsfördelning att samtliga medarbetare har ansvar för att känna till regionens miljöpolicy, arbeta aktivt för att nå verksamhetens egna miljömål, följa instruktioner inom ramen för miljöarbetet samt rapportera miljöavvikelser i avvikelssystemet AvIC.

2.1.2.1 Medicinsk service

Medicinsk service har ett dokumenterat miljöledningssystem, kopplat till Region Skånes övergripande miljöledningssystem. Miljöledningssystemet redovisar vilka övergripande styrdokument för Region Skåne som styr miljöarbetet samt förvaltnings specifika styrdokument som är kopplade till de övergripande. Av miljöledningssystemet framgår att förvaltningen har brutit ned två av målen från miljöprogram 2017-2020 i egen handlingsplan för miljömål. Vi har tagit del av Medicinsk service handlingsplan för miljömål, vilken utgår från en bedömning av förvaltningens största miljöpåverkansfaktorer. Målen år 2020 är:

- ▶ Användning och risken med miljö- och hälsofarliga ämnen minskar
- ▶ Förebygga uppkomsten av avfall

Verksamhetsområdena tar sedan beslut om mål och aktiviteter utifrån fastställda mål och enheterna identifierar i sin tur delaktiviteter och åtgärder för att uppnå målen. Av handlingsplaner inom miljö framgår aktiviteter och tidplan för genomförande och vem som ansvarar för aktiviteten. Vidare har vi tagit del av exempel på verksamhetsområdenas styrkort, i vilka det framgår hur aktiviteter i handlingsplanen för miljömål ska genomföras. Ett av styrkorten saknar dock aktiviteter utifrån miljömålen. De styrkort som har fastställt aktiviteter inom miljöområdet har även fastställt konkreta mätetal för aktiviteten, dock är ansvarig för aktiviteterna endast utsedd i ett av styrkorten. I övrigt är miljöarbetet på Medicinsk service

organiserat i linjen med stödfunktioner på varje ansvarsnivå. Vi noterar även att stödfunktioner som miljöstrategier och handläggare, enligt uppgift, samverkar inom miljöarbetet genom sammanträden ungefär tio gånger per år. Vi har tagit del av protokoll från dessa mötestillfällen under år 2020 som visar att frågor avseende ny lagstiftning som rör miljöarbetet, nya entreprenörer med miljöfarligt avfall samt nya instruktioner kopplat till miljöarbetet diskuteras. Intervjuade uppger även att det anordnas en miljödag varje år med fokus på målarbetet, vilket utgör ett forum för kommunikation för hela stöddlinjen.

Medicinsk service genomför även kontroll av miljöarbetet inom ramen för deras interna kontroll, där risken att krav på hållbar resursanvändning inte uppmärksammas värderas. Aktiviteter och åtgärder har upprättats utifrån riskanalysen.

2.1.2.2 Kollektivtrafiknämnden

Skånetrafikens miljöarbete utgår från Region Skånes miljöledningssystem samt nämndens egna hållbarhetsprogram och trafikförsörjningsprogram som även innehåller miljöaspekter. Av hållbarhetsprogrammet framgår att förvaltningen har genomfört en påverkansanalys som ligger till grund för följande fokusområden:

- ▶ Klimatneutralitet och energieffektivitet (klimatperspektiv)
- ▶ Ren luft, minimerat buller och inga farliga kemikalier (hälsoperspektiv)
- ▶ Socialt ansvarstagande i leverantörskedjan och lokalsamhället (socialt perspektiv)

Utifrån dessa fokusområden har sedan mål, inriktningsbeslut och delmål beslutats med nyckeltal för mätning och uppföljning. Vidare har Skånetrafiken en instruktion för miljö- och hållbarhetsarbete, i vilken det framgår att uppgifter inom miljöarbetet delegeras från trafikdirektör till miljö- och hållbarhetsansvariga och sedan ned till samtliga medarbetare. Organiseringen av stödfunktioner skiljer sig från övriga förvaltningar. Trafikdirektören som är ytterst ansvarig för miljöarbetet har ledningsgruppen till stöd i arbetet. Ansvaret för att driva och utveckla det strategiska och operativa miljö- och hållbarhetsarbetet ligger på miljö- och hållbarhetsansvariga som ska samarbeta med berörda enheter och befattningar på Skånetrafiken. Skånetrafikens Miljö- och hållbarhetsråd är ett diskussions- och förberedande forum som stöttar miljö- och hållbarhetsansvariga och ledningsgruppen i sitt arbete. Samtliga medarbetare ska enligt instruktionen, aktivt delta i miljö- och hållbarhetsarbetet. Vid intervju uppges att medarbetares uppgifter inom miljöarbetet beskrivs i deras målkort. Vi har tagit del av mall för målkort, där det framgår att medarbetarna ska beskriva hur de ska bidra till Skånetrafikens hållbarhetsarbete.

Miljöarbetet kontrolleras även i Skånetrafikens risk- och möjlighetsanalys inom miljö- och hållbarhet, där 38 risker och möjligheter utvärderas utifrån dess påverkan på miljön. Utifrån varje risk har åtgärder formulerats samt vem som är ansvarig och när åtgärden ska följas upp.

2.1.2.3 Servicenämnden

Under servicenämnden ligger Regionsservice och Regionfastigheter. Deras miljöarbete beskrivs separat nedan.

2.1.2.3.1 Regionsservice

Regionsservice miljöarbete utgår från utvalda mål i Region Skånes miljöprogram, vilka framgår enligt nedan:

- ▶ Fossilbränslefri, klimatneutral och klimatanpassad verksamhet
- ▶ Hälsosam miljö, Öka andelen ekologiska livsmedel och prioritera närodlat

- ▶ Fossilbränslefriverksamhet samt ta hänsyn vid resor & transporter, klimatneutral & klimatanpassad verksamhet, Hälsosam miljö, Hållbar resursanvändning, Stark miljöprofil

Verksamhetsområden har sedan brutit ned dessa till egna mål/aktiviteter. Vi har tagit del av exempel på verksamhetsområdets aktivitetsplaner vilka innehåller aktiviteter, ansvariga och tidplan. Datum för uppföljning framgår endast i en av fem aktivitetsplaner. Utöver det organiseras miljöarbetet i linjeorganisationen med stödfunktioner på respektive nivå. Samtliga stödfunktioner har uppdragsbeskrivning, vilket vi har tagit del av.

Miljömålen utgör ett kontrollområde i Regionervice interna kontrollplan. Risker att fordonen inte är fossilbränslefria år 2020 har bedömts samt risken att andelen ekologiska och närproducerade livsmedel inte når 70 procent av den totala livsmedelsbudgeten. Utifrån detta har åtgärder formulerats. En av åtgärderna är dock snarare ett konstaterande att målet inte kommer att uppnås. Detta gäller närproducerat livsmedel som saknar en definition av begreppets innebörd, vilket därmed gör målet svårt att följa upp.

2.1.2.3.2 Regionfastigheter

Regionfastigheters miljöarbete styrs av de mål som förvaltningen har brutit ned från Region Skånes övergripande miljömål. Vi har tagit del av målkort 2020 för Regionfastigheter där det framgår att två förvaltningsmål är att Regionfastigheter ska arbeta för minskad miljöpåverkan samt att investeringar i Region Skånes byggnader ska göras så resurseffektivt och hållbart som möjligt. Detta utifrån Region Skånes strategiska mål att arbeta för långsiktig hållbar utveckling inom alla ansvarsområden. Målen innehåller även aktiviteter, mätetal och ansvariga för genomförande.

Vid intervju framkommer att organiseringen av miljöarbetet är under uppbyggnad inom Regionfastigheter. Vid granskningens tidpunkt är det främst Miljö- och energisamordnare/miljöcontroller på förvaltningen som arbetar med miljöarbetet. I ett av verksamhetsområdena har de även tillsatt energi- och miljöspecialist samt miljö- och energiombud. Det finns ett förslag på en framtida miljöorganisation som vi har tagit del av. Förslaget innebär att varje enhet ska ha en miljöfunktion som är med i ett nätverk och hjälpa till att driva och komma med input och kunna ge output till enheterna gällande miljö- och energifrågor.

Regionfastigheter kontrollerar miljöarbetet genom bedömning av 12 risker och möjligheter relaterade till miljöarbetet. Utifrån detta har åtgärder formulerats och ansvarig har utsetts. För en av åtgärderna saknas dock ansvarig.

2.1.2.4 Hälso- och sjukvårdsnämnden

Avdelningen för hälso- och sjukvårdsstyrning ligger under koncernkontoret. Avdelningen utgår därför från koncernkontorets miljömål som är nedbrutna utifrån regionens övergripande miljömål. I vissa fall saknas konkreta mätetal för uppföljning. Avdelningen för hälso- och sjukvårdsstyrning har en handlingsplan för arbetet med miljömålen där koncernkontorets miljömål framgår samt vad de har för betydande miljöaspekter, hur målen ska nås och vem som ansvarar för genomförande. Det är dock inte tydligt i handlingsplanen vem som ansvarar för genomförande utifrån att det i vissa fall kan finnas upp till fyra olika befattningar omnämnda under ansvarskolumnen. Avdelningens miljöpåverkan har inte kartlagts i väntan på att det ska upprättas en regionövergripande kartläggning av miljöpåverkan som ska ligga till grund för det framtida miljöarbetet. I övrigt är uppgifter fördelade i linjeorganisationen och miljöarbetet utgår från Region Skånes övergripande miljöledningssystem. Koncernkontoret har förvaltningsövergripande miljöstöd som även stödjer avdelningarna i deras miljöarbete och på

avdelningen finns ett miljöombud. Vid intervju framkommer att förvaltningens miljöstöd nyligen tillträtt och har på grund av covid-19 inte haft möjlighet att sätta sig in fullt i miljöarbetet på hälso- och sjukvårdsavdelningen, därav kommer det ske en genomgång av miljöarbetet år 2021 och det har upprättats en mall för handlingsplan för att konkretisera arbetet med miljömålen ytterligare framöver. Vidare saknas internkontrollplan som inkluderar riskvärdering inom miljöområdet.

2.1.2.5 Sjukhusstyrelsen Skånes universitetssjukhus

Skånes universitetssjukhus (Sus) miljöarbete styrs av Region Skånes miljöprogram och gemensamt miljöledningssystem. Sus har även en dokumenterad bedömning och prioritering av miljöpåverkan, vilket är en kartläggning av verksamhetens miljöpåverkan utifrån elva områden. Utifrån värdering av aktiviteternas miljöpåverkan har områdena prioriterats. Sus har sedan beslutat om ett övergripande miljömål: Miljömedvetna medarbetare. För att uppnå målet har Sus beslutat om åtta strategier, vilka utgår från de fyra regionala miljömålen, enligt nedan:

- ▶ Fossilbränslefri klimatneutral och klimatanpassad verksamhet
 - Så reser vi hållbart
 - Så väljer vi smartare material
 - Så blir vi mer energieffektiva
- ▶ Hälsosam miljö
 - Så blir vi kemikaliesmarta
 - Så förbättrar vi vår hantering av läkemedel
- ▶ Hållbar resursanvändning
 - Så förebygger vi avfall
 - Så sorterar vi smittförande avfall bättre
- ▶ Stark miljöprofil
 - Så får vi mer kunskap i miljöfrågor

Strategierna har även tillhörande trender och/eller måltal för uppföljning. Medan måltalen innehåller nyckeltal för uppföljning så utgör trenderna mer en riktning för åt vilket håll det ska gå men saknar nyckeltal. Det framgår även på vilken organisationsnivå som trenderna/måltalen ska följas upp. Sus har även styrdokument för varje strategi, vilka innehåller ytterligare konkretisering av vilka åtgärder som ska vidtas för att uppnå målen. Varje verksamhetsområde/avdelning/stab väljer i sin tur ut arbetssätt med strategierna för att bidra till att följa trender och uppfylla måltal. Detta utifrån verksamhetens miljöpåverkan. Vidare är miljöarbetet på Sus organiserat i linjeorganisationen genom delegering av uppgifter inom miljöområdet. Det finns ett styrande dokument för ansvarsfördelning som tydliggör organiseringen och ansvarsfördelningen. Det finns även stödfunktioner på respektive ansvarsnivå.

Vi har tagit del av Sus internkontrollplan för 2020, i vilken det framgår att verksamheten kontrolleras utifrån Region Skånes fyra övergripande mål varav ett innehåller miljö som delområde. Kontrollplanen visar att det finns en risk för att de regionala miljömålen inte uppnås. Åtgärden som vidtas utifrån detta är att Sus ska arbeta i enlighet med beslutade strategier som ska bidra till att målen uppfylls.

2.1.2.6 Sjukhusstyrelsen Helsingborg

Miljöarbetet på Skånes sjukhus nordväst utgår från de regionala miljömålen. Vidare har Skånes sjukhus nordväst kartlagt sin miljöpåverkan inom tio områden och riskbedömt deras

inverkan på miljön utifrån detta. Vi har tagit del av mål och handlingsplan för hållbar sjukvård 2020, i vilken det framgår att förvaltningen har brutit ned regionens fyra miljömål enligt nedan:

- ▶ Mål 1: Fossilbränslefri, klimatneutral och klimatanpassad verksamhet
 - Medarbetare skall åka i första hand kollektivt
 - Minska antalet körda mil med egen bil i tjänsten
- ▶ Mål 2: Hälsosam miljö
 - Minska antalet kemikalier som finns med i kemikalier utbytes plan
 - Minimera spridning av antibiotikaresistens i miljön genom optimerad användning och minska förskrivning av antibiotika
- ▶ Mål 3: Hållbara resursanvändning
 - Minska förvaltningens konsumtion av förbrukningsmaterial genom medvetna och optimerade inköp och beställningar
 - Minska mängden läkemedelskassationer genom förebyggande arbete
 - I samverka med Regionservice sänka den totala avfallsmängden (matsvinn samt brännbart avfall) och öka källsorteringen
- ▶ Mål 4: Stark Miljöprofil
 - Öka miljökunskaper och medvetenhet
 - Öka kompetensen inom brand- och miljö för chefer och miljöstödd
 - Aktiv miljökommunikation

Av handlingsplanen framgår måltal, ansvariga, tidplan och när uppföljning ska ske. Under måltal saknas dock i vissa fall mätetal att följa upp. Varje verksamhetsområde ska även upprätta egna mål utifrån deras miljöpåverkan. Dock är förvaltningsövergripande mål prioriterade. I övrigt sker organiseringen och uppgiftsfördelningen i linjeorganisationen och det finns stödpersoner på samtliga nivåer.

Vi har tagit del av bedömning av risker och möjligheter för sjukhus nordväst, i vilken det framgår att 12 risker och möjligheter har riskbedömts inom miljöområdet. Utifrån detta har sedan åtgärder formulerats samt ansvarig och tidplan för genomförande.

2.1.2.7 Sjukhusstyrelsen Kristianstad

Miljöarbetet på Sjukhus nordost utgår även från regionens mål och har dokumenterade mål och handlingsplan för hållbar sjukvård 2019-2020. I dokument för mål och handlingsplan framgår att förvaltningen har identifierat betydande miljöaspekter utifrån regionens fyra övergripande mål, enligt nedan:

- ▶ Mål 1: Fossilbränslefri, klimatneutral och klimatanpassad verksamhet
 - Tjänsteresor
- ▶ Mål 2: Hälsosam miljö
 - Kemikalier
- ▶ Mål 3: Hållbar resursanvändning
 - Materialanvändning och anfall
- ▶ Mål 4: Stark miljöprofil

För mål fyra saknas identifierad miljöaspekt men målet är att öka medvetenheten och kunskapen om vår miljöpåverkan och aktivt kommunicera sitt miljö- och hållbarhetsarbete. Bortsett från mål tre innehåller samtliga mål mätbara måltal. Vidare framgår vilka aktiviteter och insatser som ska genomföras för att nå målen samt vem som har övergripande ansvar för respektive mål och hur ofta åtgärderna ska följas upp. Verksamhetsområdena har möjlighet att sätta egna mål inom sina respektive verksamheter, dock är förvaltningens mål prioriterade. Miljöorganisationen ligger i linjeorganisationen och har stödfunktioner med rollbeskrivning.

Sjukhus nordost riskbedömning innehåller endast riskbedömningsnamn och vem som ansvarar för risken. Det saknas dock åtgärdsförslag och bedömning av risken.

2.1.2.8 Regionala utvecklingsnämnden

Region Skånes externa miljöarbete på regionala utvecklingsnämnden bedrivs främst inom miljöenheten men även vissa andra enheter på bedriver externt miljöarbete, exempelvis enheten för transport som sätter upp elstolpar för att underlätta laddning av elbilar. Miljöenheten tar fram det miljöstrategiska programmet, vilket innehåller fyra fokusområden:

- ▶ Hållbart transportsystem
- ▶ Miljödriven konsumtion och produktion
- ▶ Klimatneutralitet och klimatanpassning
- ▶ Attraktiv natur och rekreation

Vidare finns det elva handlingsplaner som är kopplade till fokusområdena och utgår från ett antal områdesstrategier. Områdesstrategierna är:

- ▶ Strategier för det flerkärniga Skåne/Regionplan
- ▶ Åtgärder för de skånska miljömålen
- ▶ Strategi för ett hållbart transportsystem
- ▶ Strategi för framtidens hälsosystem
- ▶ Strategi för långsiktigt hållbar kompetensförsörjning
- ▶ Kulturplan
- ▶ Innovation för hållbar tillväxt

Vi har tagit del av exempel på handlingsplaner, där det bland annat framgår vilka insatser som bör prioriteras. Vissa handlingsplaner innehåller även mål. Målen saknar dock i vissa fall konkreta måttal. Enligt uppgift pågår det arbete med att identifiera och komplettera effektmålen i områdesstrategierna utifrån den reviderade RUS:en.

Regional utvecklings miljöarbete utgår även från den regionala utvecklingsstrategin *Det öppna Skåne 2030 och det miljöstrategiska programmet* uppges vara en del av den regionala utvecklingsstrategin och förtydligar miljödimensionerna i denna. Enligt strategin, som inte endast är Region Skånes strategiska dokument utan har utvecklats tillsammans med andra aktörer, ska det regionala utvecklingsarbetet bland annat bidra till FN:s globala mål för att säkra en miljömässig, social och ekonomisk hållbar utveckling. Hållbarhet och miljö är återkommande i strategins visionsmål. Ett av visionsmålen är att Skåne ska ha en god miljö och en hållbar resursanvändning och insatserna inom ramen för detta mål ska bidra till regionala och nationella miljömål. För att uppnå målet ska utvecklingsaktörer:

- ▶ Verka för ett klimatneutralt och fossilbränslefritt Skåne
- ▶ Skapa förutsättningar för välfungerande ekosystem på land
- ▶ Kraftsamla för levande ekosystem i hav, sjöar och vattendrag samt en hållbar vattenförsörjning
- ▶ Verka för frisk luft och giftfri miljö

Enligt de intervjuade som arbetar med det miljöstrategiska programmet har programmet varit svårt att kommunicera till Region Skånes övriga verksamheter och har inte blivit integrerat med arbetet med miljöprogrammet. Intervjuade som arbetar med det strategiska programmet uppger att programmet berör samtliga förvaltningar eftersom regionfullmäktige har beslutat om det, dock är det Regionala utvecklingsnämnden som ansvarar för genomförande av programmet. Intervjuade i övriga förvaltningar utöver de som arbetar på regional utveckling, uppger att de inte är inblandade i arbetet med det miljöstrategiska programmet och det externa

miljöarbetet. Enligt vissa intervjuade har det upplevts som en avsaknad av intresse för förvaltningsövergripande samarbete kring det externa miljöarbetet och det miljöstrategiska programmet. Vad gäller intern kontroll så är hållbar utveckling ett kontrollområde. Av kontrollplanen framgår även en riskbedömning utifrån risken inom kontrollområdet, åtgärd samt ansvarig för åtgärden och frekvens för uppföljning samt tid för avrapportering till nämnd.

2.1.2.9 Koncernstab inköp och ekonomistyrning

Miljökrav i upphandlingar har återkommande tagits upp av intervjuade som en viktig del i förvaltningarnas miljöarbete. Detta utifrån möjligheten att ställa krav på att de produkter och tjänster som leverantören levererar ska vara i enlighet med de mål som förvaltningarna ska arbeta utifrån.

Enligt intervjuad vid koncernstab inköp och ekonomistyrning utgår miljöarbetet från Region Skånes miljöprogram, liksom övriga förvaltningar. Det framgår även i Region Skånes miljöpolicy att miljöpåverkan vid upphandling ska värderas och beskrivas. Av miljömål två avseende hälsosam miljö framgår att kemiska produkter och varor som innehåller farliga ämnen ska undvikas vid upphandlingar och inköp. Miljömål tre innehåller två delmål som även avser upphandling. Enligt delmålen ska Region Skåne vid upphandling ta hänsyn till totalkostnader sett ur ett livscykelperspektiv samt ställa tydliga miljökrav vid upphandling för att återanvändning av material ska öka. Miljömål fyra om stark miljöprofil innehåller delmålet att miljö- och hälsokrav ska ingå vid upphandling.

Vidare utgår krav i upphandlingar i en miljöprioriteringslista som tas fram utifrån upphandlingsplan. Vi har tagit del av miljöprioriteringslista för 2020, i vilken det framgår att miljösamordnare vid Koncernstab inköp och ekonomistyrning tillsammans med miljökemist har kartlagt miljöpåverkande faktorer och bedömt miljökonsekvenser utifrån en poängskala från 0-8 poäng. Utifrån detta har de krav som ska ställas upprättats.

Vidare har vi tagit del av tillämpningsanvisningar till Region Skånes upphandlingspolicy, i vilken det framgår att en expertgrupp ska utses av beställaren vid behov av en sådan och expertgruppen ska då arbeta aktivt med kravspecifikationen. Expertgruppen har i uppgift att tillföra specialkompetens utifrån det området som upphandlas.

Det framgår även av tillämpningsanvisningarna att beställaren ansvarar för att utse miljökompetens vid upphandlingar. En utmaning enligt intervjuad är att det ofta inte finns någon miljökompetens tillsatt och i vissa fall saknas en tydlig beställare som kan tillsätta miljökompetens.

Det uppges att Koncernstab inköp och ekonomistyrning sällan följer upp miljökrav som ställts. Det finns dock en tydlig process i avtalsuppföljningen hur uppföljning av miljökrav ska ske men på grund av att detta är resurskrävande är rutinen svår att hålla men det förekommer att man gör stickprov vid avtalsförlängningar. I upphandling där specifika miljökrav ställts kontrolleras dessa vid anbudsutvärdering.

2.1.3. Region Skånes samverkansforum

2.1.3.1 Region Skånes Miljöledningsråd (MLR)

Miljöledningsrådet är ett samordnande ledningsforum för Region Skånes miljöarbete och miljöledningssystem. Rådet består av regionövergripande miljöansvarig och förvaltningsövergripande miljöansvarig och ska enligt ansvarsdokument hantera övergripande strategiska frågor för Region Skånes miljöledningsarbete avseende system, mål och uppföljningsarbete. Rådet ska sammankallas av regionövergripande miljöansvarig två gånger per år, enligt dokumenterad ansvarsfördelning. Vid intervjuer framkommer att samverkansforumet inte upplevs som aktivt i miljöarbetet och att de inte har sammanträtt på över ett år. Det ska tilläggas att det till viss del kan bero på utbrottet av covid-19.

2.1.3.2 Region Skånes Miljönätverk (MNV)

Miljöledningsnätverket består av förvaltningsövergripande miljöstöd samt regionövergripande miljöstöd. Huvudsyftet med nätverket är att bryta ner, följa upp och i samverkan finna strategier för att uppfylla målen i Region Skånes miljöprogram. Nätverket syftar också till kunskaps- och erfarenhetsutbyte kring förvaltningarnas genomförande av miljöarbete med strävan att finna regiongemensamma lösningar på miljörelaterade problem. Sammanhållande för nätverket är regionövergripande miljöstöd, som ska samordna och administrera forumet. Nätverket möts fyra ggr/år, men kan vid behov kallas in för att lösa specifika uppgifter, enligt dokumenterad ansvarsfördelning.

2.1.3.3 Region Skånes Regionala miljöledningsforum (RMF)

Forumet består av förvaltningsövergripande miljöstöd samt regionövergripande miljöstöd och har som huvudsyfte att säkerställa enhetlighet och efterlevnad av miljöledningssystemet. RMF huvudsakliga arbetsuppgift är att upprätthålla ett certifierat miljöledningssystem med syfte att uppfylla miljöprogrammets mål, samt lagar och andra krav med hjälp av ISO 14001 standardens krav. RMF möts fyra ggr/år, men kan vid behov kallas in för att lösa specifika uppgifter samt även under uppstartsperioden av MLS inneha en tätare mötesfrekvens, enligt dokumenterad ansvarsfördelning.

Vid intervjuer lyfts att processen med att upprätthålla och utveckla miljöledningssystemet är ineffektivt utifrån att det krävs konsensus kring förändringar innan beslut kan tas. Majoriteten av de intervjuade lyfter även att det nuvarande miljöledningssystemet för Region Skåne är svårt att navigera i och förstå.

2.1.4. Sammanfattning av iakttagelser – styrning, organisation och kontroll

Sammanfattningsvis ser vi att samtliga förvaltningar har organiserat miljöarbetet och fördelat miljöuppgifter enligt linjeorganisationen och det regionövergripande miljöledningssystemet. Dock skiljer det sig huruvida förvaltningarna har egna styrdokument som förtydligar deras specifika miljöledningssystem och uppgiftsfördelningen inom det. Det skiljer sig även huruvida det finns stödfunktioner på respektive ansvarsnivå i miljöarbetet samt hur samverkan sker inom förvaltningarna avseende miljöarbetet.

Vidare har de flesta kartlagt sin miljöpåverkan och prioriterat miljöarbetet utifrån det, dock saknas kartläggning för vissa förvaltningar. De regionövergripande miljömålen finns nedbrutna på förvaltningarna antingen i egna mål eller aktiviteter utifrån utvalda miljömål. Vi ser dock att det saknas tydliga nyckeltal för uppföljning i vissa fall.

Vad gäller kunskap och informationsspridning så ser vi att det råder en utmaning på de flesta förvaltningarna i att medarbetare inte har gått miljöutbildningen i tillräcklig utsträckning. För vissa förvaltningar saknas även hemvist för information och utskick till medarbetare om miljöarbetet.

Vad gäller kontroll av miljöarbetet har de flesta förvaltningar en tydlig internkontrollplan som berör miljöområdet och ibland även en särskild kontrollplan för just miljöområdet där risker utvärderas för att sedan generera åtgärder.

Vad gäller arbetet med det miljöstrategiska programmet så pågår detta fast i en av förvaltningarna, resterande upplever sig inte involverade i arbetet med programmet och det sker inte heller en samverkan mellan förvaltningarna avseende det externa miljöarbetet.

2.2. Uppföljning och åtgärder

Uppföljning av miljöarbetet ska ske kontinuerligt genom mätning av miljöprestanda både på regional nivå och förvaltningsnivå. Egenkontroller och interna revisioner genomförs enligt gemensamma instruktioner.

Enligt miljömålprogrammet ska en övergripande sammanställning och uppföljning av programmets mål göras årligen och redovisas i Region Skånes årsredovisning.

Uppföljningar på förvaltningsnivå sker främst i ledningens genomgång. Vi har tagit del av samtliga nämnders och styrelser protokoll från ledningens uppföljning för år 2020.

2.2.1. Medicinsk service

Uppföljning av Medicinsk service miljöarbete sker dels i ledningens uppföljning två gånger per år, dels genom miljöredovisningen som följs upp på regionövergripande nivå. Styrelsen får uppföljning av miljöarbetet i delårsrapport och verksamhetsberättelse med helårsanalys.

Förvaltningen genomför lagefterlevnadskontroll i Notisum utifrån avfallshantering, tillståndsplikt och anmälningsplikt, kemikaliehantering och miljöbalken. I kontrollen beskrivs hur verksamheten berörs utifrån ovan nämnda områden samt hur lagen uppfylls regionalt och i deras verksamhet.

Vad gäller miljöavvikelser uppger de intervjuade att det är en utmaning för medarbetare att rapportera avvikelser i avvikelshanteringssystemet. Detta då vissa inte vet vad som utgör en miljöavvikelse eller är vana vid att navigera i systemet.

Utifrån de avvikelser som uppdagades i samband med ISO-revisionen har förvaltningschef och miljöstöd informerat de verksamhetsområden som behöver åtgärda avvikelserna.

Vi har tagit del av verksamhetsberättelse för år 2019, vilken innehåller ett avsnitt avseende miljöarbetet, inklusive en uppföljning av miljöarbetet.

Vidare innehåller verksamhetsberättelsen en bilaga med intern kontroll, vilken redovisar riskbedömning av målen, vilka kontrollåtgärder som genomförts samt resultat för år 2019. Det framgår att risken kring *att krav på hållbar resursanvändning inte uppmärksammas* har riskbedömts utifrån nämndens mål att vara en drivande utvecklingsaktör. Utifrån riskbedömningen vidtogs åtgärder som sedan följdes upp genom kontrollmoment av utsedd kontrollansvarig. Uppföljningen innehåller även rapportering från kontrollen samt uppföljning av rapporteringen. Uppföljningen visar på tre mindre avvikelser.

2.2.2. Kollektivtrafiknämnden

Skånetrafikens miljöarbete följs dels upp i ledningens uppföljning, dels i hållbarhetsredovisningen en gång om året.

Vid intervju uppges att Skånetrafiken genomför leverantörsrevisioner årligen utifrån riskbedömning kring vilka leverantörer som bör granskas. Risken bedöms utifrån prestanda, senaste revisionen och om de har ett miljöledningssystem eller inte. Vi har tagit del av resultatet för år 2019 som visar att Skånetrafiken har granskat tre företag för allmän kollektivtrafik och tre företag för särskild kollektivtrafik utifrån avtalskrav gällande miljö. Resultatet visar att tre av företagen hade allvarigare brister medan ett hade mindre avvikelser. Utifrån avvikelser som uppdagas i revisionen planeras enligt de intervjuade ett möte med företaget för att diskutera problemet och bestämma tidsram för åtgärderna. Sedan ska företaget upprätta en åtgärdsplan inom en månad, efter det kan det ta upp till ett år med uppföljning innan ärendet stängs.

Vad gäller övriga avvikelser ska de föras in i AvIC. Dock tar Skånetrafiken emot en del avvikelser genom kundsynpunkter, vilket innebär att systemet inte är helt anpassat utifrån Skånetrafikens verksamhet. Detta innebär att avvikelser som kommer in genom kundsynpunkter först läggs in i AvIC när de är tillräckligt många för att systematiska avvikelser kan misstänkas. I övrigt uppges avvikelshanteringssystemet vara fungerande då medarbetare rapporterar in miljöavvikelser. Vi har tagit del av Skånetrafikens registrerade avvikelser för år 2020.

2.2.3. Servicenämnden

2.2.3.1 Regionservice

Regionservice miljöarbete följs dels upp i ledningens uppföljning två gånger om året, dels i delårsrapport och helårsredovisning till servicenämnden.

Den externa revisionen från föregående år visar på två allvarliga avvikelser. Vid intervju uppges att miljöledningsstrateg får in avvikelser från den externa revisionen, vilka skickas vidare till berörda medarbetare i verksamheten. Miljöledningsstrategen ser även till att samla in uppföljning och bevis på att åtgärder har vidtagits för att hantera avvikelser, vilket sedan rapporteras till Region Skånes miljöcontroller.

Utvärdering av miljömålen framgår av förvaltningens styrkort, vilka vi har tagit del av. Målen följs upp utifrån åtgärder som vidtagits för att uppnå målen samt mätetal. Vid intervju uppges även att arbetet med miljömål riskvärderas inom ramen för intern kontroll, utifrån risken att inte kunna uppnå målet.

Vad gäller miljöprestanda följer ledningsgruppen upp statistik avseende val av fordon vid tjänsteresa. Uppföljningen visar framförallt en negativ utveckling i användning av privat bil. Vidare genomförs lagefterlevnadskontroll genom Notisum. Vid ledningens uppföljning under våren år 2020 bedöms att förvaltningen har en god följsamhet.

Vi har tagit del av inrapporterade miljöavvikelser i AvIC under år 2020 fram till november. Av sammanställningen framgår att två avvikelser har rapporterats in under perioden. Avvikelserna är relaterade till hantering av avfall.

Vi har tagit del av Servicenämndens verksamhetsberättelse, vilket innehåller ett avsnitt om miljöredovisning som redovisar en övergripande uppföljning av miljöarbetet.

2.2.3.2 Regionfastigheter

Regionfastigheters miljöarbete följs upp genom ledningens uppföljning och i delårs- och helårsredovisning till nämnden.

Utvärdering av miljömålen återfinns i Regionfastigheters verksamhetsberättelse enligt protokollet. Vi har tagit del av miljöredovisningen i verksamhetsberättelsen för år 2019 vilken redovisar utfall utifrån Region Skånes övergripande miljömål. Uppföljningen visar att arbetet med de flesta miljömålen går åt rätt håll utöver antalet inrikesflyg som har ökat år 2019 med ca 76 procent.

Vid uppföljning av miljö- och energiprestanda följer ledningsgruppen upp målet kring energiförbrukning, där de enligt uppföljningen ligger i fas. Vidare följer de upp att de avvikelser som uppdagades i samband med extern revision år 2019 är hanterade. Intervjuade uppges att avvikelser vid extern revision först kommuniceras till ledningsgrupper och sedan till berörda inom verksamheten som får upprätta förbättringsförslag och återkomma med vidtagna åtgärder. Vi har tagit del av handlingsplan för allvarligare avvikelser i samband med extern

revision år 2019, i vilken det framgår vilka aktiviteter som genomförts, vem som är ansvarig och tidplan. Vid uppföljning av resursers tillräcklighet följer ledningsgruppen upp att verksamhetsområden har tillräckligt med resurser för att genomföra de aktiviteter som krävs för att nå miljömålen.

Vad gäller miljöavvikelser finns inga rapporterade i AvIC vid uppföljningen i september 2020. Intervjuade uppger att avvikelser sällan rapporteras in i AvIC då avvikelser snarare kommer in som felanmälningar och åtgärdas direkt i annat system.

Vi har tagit del av Regionfastigheters verksamhetsberättelse, vilken innehåller en miljöredovisning som följer upp miljöarbetet utifrån de regionövergripande miljömålen.

2.2.4. Hälso- och sjukvårdsnämnden

Miljöarbetet på hälso- och sjukvårdsavdelningen följs upp i ledningens genomgång för hela koncernkontoret.

Vid utvärdering av miljöprestanda, framgår att koncernkontoret har hanterat de avvikelser som uppdagats i samband med intern- och extern revision. Det framgår även att lagkontroll och mätning av miljöpåverkan har genomförts. Vid uppföljning av miljöprestanda i oktober 2020 framgår att det inte har inkommit någon anmälning av miljöavvikelser år 2020 som inte är relaterad till revision.

Vidare har vi tagit del av revisionsrapport för intern miljörevision på avdelningen för hälso- och sjukvårdsstyrning år 2019. Revisionsrapporten visar på förbättringsförslag inom tre områden, enligt nedan:

- ▶ Mätbara miljömål bör kunna anges på avdelningsnivå
- ▶ Förtydligande av rutiner för stickprovskontroller och uppföljning av miljökrav vid upphandlingar och bidragsgivning.
- ▶ Avdelningen bör se över möjligheten att minska sårbarheten genom att tillsätta ytterligare resurs (miljöombud)

Vid intervju framgår att det inte har skett någon uppföljning av hur det har gått med detta arbete sedan år 2019. Under intervju framkommer även att det finns en utmaning i uppföljningen av privata vårdgivare inom hälso- och sjukvård. Vid granskningens tidpunkt går det inte att följa upp deras miljöprestanda. Av den anledningen ska det inledas ett arbete år 2021 med att inventera vilka miljökrav och krav på återrapportering som har ställts på privata vårdgivare.

2.2.5. Sjukhusstyrelsen Skånes Universitetssjukhus

Uppföljningen av miljöarbetet sker dels på respektive verksamhetsområde, avdelning och stab samt sjukhusnivå, dels på förvaltningsövergripande nivå genom ledningens uppföljning två gånger per år. Vidare aggregeras uppföljningen upp till nämnden genom delårsuppföljning och verksamhetsberättelse.

Vid utvärdering av miljömål framgår utfallet för år 2019. Utvärderingen visar att Sus har uppfyllt samtliga av sina måltal förutom ett som är relaterat till inköp av engångsmaterial. För de aktiviteter som istället för måltal innehåller trender kan vi se att de flesta trender går åt rätt håll förutom att minska elförbrukning. En av trenderna går inte att följa upp då resultatet inte är fastställt och en annan trend går inte att följa upp på grund av omorganisation. För en av trenderna saknas tydlig förklaring om det är en uppåtgående eller nedåtgående trend. Utfallet av arbetet med miljömål i tertiär två beskrivs utifrån Region Skånes övergripande miljömål. Där framgår att antal resor minskar drastiskt, att antalet inköp av engångsmaterial har minskat med 30 procent under första halvåret, att fler medarbetare genomför utbildningen *hållbara val*, dock

behöver de arbeta ytterligare med att öka genomförandet av chefsutbildningen enligt uppföljningen.

Vid uppföljning av extern revision redovisas de avvikelser och observationer som gjordes i samband med revisionen. Av uppföljningen framgår att handlingsplan har tagits fram för att åtgärda avvikelserna. Vi har tagit del av handlingsplanen, vilken innehåller åtgärder inom fyra områden: verksamhetsplanen, ansvarsfördelning, kommunikation och uppföljning.

Vad gäller miljöavvikelser så visar uppföljningen att det rapporterades 67 miljöavvikelser under 2019. Vid ledningens uppföljning i september har det inkommit 148 miljöavvikelser för år 2020. Drygt hälften av avvikelserna bedöms dock inte vara relaterade till miljörelaterade instruktioner. De korrekt inrapporterade avvikelser kommer framförallt från intern och extern revision. Miljöfunktion fortsätter därför stötta verksamheter i arbetet med att granska och följa upp miljöavvikelser. Intervjuade uppger att det inte är så många medarbetare som skriver miljöavvikelser.

Vid uppföljning av egenkontroll framgår att medarbetare har svarat på en enkät med 26 frågor avseende kännedom om miljöledningssystemet, mål och strategier, vilken miljöpåverkan som enheten har, vilka förändringar som genomförts samt hur kemiska produkter och avfall hanteras. Vi har tagit del av resultat samt sammanställning av egenkontrollen 2019, vilken visar på goda exempel och utmaningar i miljöarbetet kopplat till de åtta strategier Sus har tagit fram. Egenkontrollen visar exempelvis på hög kunskap om miljöarbetet i verksamheterna. Femton utmaningar har identifierats och innehåller även orsaksutredning samt åtgärder i handlingsplan för hantering av resultatet tagits fram.

Vid uppföljning av resursers tillräcklighet framgår att verksamheternas behov av miljöstöd inte har kunnat mötas i efterfrågad omfattning sedan våren år 2020 på grund av pandemin. En mängd arbetsuppgifter med koppling till miljömålsprocessen och utbildning har därför behövt skjutas på framtiden. Detta uppges bero på att stora delar av miljöfunktionen lånades då ut till materialförsörjningsorganisationen.

Vi har tagit del av verksamhetsberättelse för år 2019 där miljö utgör ett avsnitt. Av verksamhetsberättelsen framgår att Sus redovisar hur de arbetar för att bidra till Region Skåne övergripande miljömål som deras strategier utgår ifrån.

2.2.6. Sjukhusstyrelsen Helsingborg

Uppföljning av Sjukhus nordvästs miljöarbete sker vid års- och delårsredovisning till sjukhusstyrelsen samt genom ledningens uppföljning. Vidare sker även uppföljning i verksamhetsområdets ledningsgrupper.

Vi har tagit del av exempel på uppföljning för ett verksamhetsområde som visar att ledningsgruppen följer upp de aktiviteter som de brutit ned utifrån målen. Vidare har vi tagit del av protokoll från ledningens uppföljning i februari 2020 samt presentation av den del som rörde miljöarbetet. Det framgår att följande följs upp:

- ▶ Resultat av miljöarbete 2019 och strategi för 2020
- ▶ Resultat av extern revision 2019
- ▶ Information kring lagar och lagförfaranden

Av uppföljningen framgår att förvaltningen uppnått första målet avseende fossilbränslefri, klimatneutral och klimatanpassad verksamhet. Målet avseende hälsosam miljö hade inte uppnåtts vid tidpunkten, förvaltningen hade inte heller lyckats byta ut tillräcklig mängd kemikalier. Målet med stark miljöprofil hade inte heller uppnåtts då det fanns mer behov av att öka miljökunskaper och medvetenhet samt kompetens inom brand och miljö för chefer och handläggare och en mer aktiv miljökommunikation.

Efter resultat av extern revision skickar förvaltningens miljöstrateg ut information till berörda verksamheter som rapporterar tillbaka vilka åtgärder som vidtagits. Inrapporteringen skickas sedan vidare till Region Skånes miljöcontroller.

Vi har även tagit del av avvikelser för år 2020, vid granskningens tidpunkt har 16 miljöavvikelser anmälts. Dock nämner intervjuad att vissa av avvikelserna inte är miljöavvikelser. Medarbetare är duktiga på att rapportera enligt intervjuad men vet inte alltid vad som är miljöavvikelse och vad som är arbetsmiljöavvikelse.

Vi har tagit del av verksamhetsberättelse för sjukhusstyrelse Helsingborg, vilket innehåller ett avsnitt om miljö, där det sker en uppföljning av miljöarbetet utifrån de regionövergripande miljömålen.

2.2.7. Sjukhusstyrelsen Kristianstad

Sjukhusstyrelsen får uppföljning av arbetet med miljömålen vid ordinarie årsredovisningen enligt dokumenterade miljömål och handlingsplan. Resultat presenteras även vid ledningens uppföljning.

Av utvärderingen av miljömål framgår att förvaltningen inte nått målet med att minska tjänsteresor med privat bil i tillräcklig utsträckning. Vad gäller målet med hälsosam miljö har 100% av förvaltningens verksamheter godkända inventeringar för kemikalier. Ett utvecklingsområde uppges dock vara hållbar resursanvändning, där uppföljning visar att användning av skriv- eller kopieringspapper ökar. Vad gäller målet om stark miljöprofil har det skett en ökning i antal medarbetare som går Region Skånes miljöutbildning *hållbara val*. Vid uppföljning av resultat av extern revision 2019 redovisas att 42 avvikelser hittades, varav 3 större. Vid uppföljning av miljöavvikelser framgår att antalet registrerade miljöavvikelser har minskat kraftigt mellan år 2018 till 2019, år 2018 anmäldes 45 fler miljöavvikelser. Enligt intervjuade är det många avvikelser som blir felregistrerade i AvIC. Vid uppföljning av lagefterlevnad framgår att en tredjedel av förvaltningens verksamheter har valts ut för kontroll, vilken bestod av 14 frågor utifrån kunskap om de viktigaste lagarna/förordningarna inom miljö. Vid uppföljning av intern revision redovisas 113 avvikelser inom Region Skåne framförallt inom brand/nödläge, kemikalier och avfall.

Vi har tagit del av verksamhetsberättelse för sjukhusstyrelse Kristianstad, vilken innehåller ett avsnitt om miljö, där det sker en uppföljning av miljöarbetet utifrån de regionövergripande miljömålen.

2.2.8. Regionala Utvecklingsnämnden

Uppföljning av regional utvecklings miljöarbete sker huvudsakligen i rapporten *hur har det gått i Skåne*. Vidare följs det även upp i årlig rapportering i villkorsbrevet, i Region Skånes årsredovisning samt i Region Skånes miljöredovisning. Aktiviteter och åtgärder i handlingsplanerna följs upp i omnämnda dokument, enligt de intervjuade. Handlingsplanen om utveckling av Skåneleden följs upp i egen verksamhetsberättelse medan vissa andra handlingsplaner följs upp i en slutrapport för respektive handlingsplan.

Vi har tagit del av rapporten *hur har det gått i Skåne*, i vilken energianvändningen, energieffektivitet, klimatpåverkande utsläpp och drivmedel i trafiken följs upp. Det framgår ingen tydlig uppföljning av just regional utvecklings miljöarbete. Vi har även tagit del av uppföljning i återsrapportering villkorsbeslut för år 2019. Återsrapportering sker utifrån fem områden: regionalt tillväxtarbete, fördelning av anslag, samverkan med andra aktörer, hållbarhet i det regionala tillväxtarbetet och arbetet med att analysera, följa upp och utvärdera det regionala tillväxtarbetet. I uppföljningen av det regionala tillväxtarbetet har fem utmaningar

identifierats, vilka är demografisk utveckling, låg förvärvsgrad och växande klyftor, bristande infrastruktur, låg produktivitet och tillväxt, klimat- och miljöförändringar. Vidare redovisas resultat för olika insatser inom området hållbarhet i regionalt tillväxtarbete. Även återsrapportering av regionala tillgångar samt hållbarhet i det regionala tillväxtarbetet redovisas utifrån resultat av insatser. Vid återsrapportering av samverkan med andra aktörer beskrivs hur samverkan sker med länsstyrelsen, kommuner, statliga myndigheter, organisationer och näringsliv. Vid återsrapportering av arbetet med att analysera, följa upp och utvärdera det regionala tillväxtarbetet beskrivs hur de arbetar med just detta. I Region Skånes årsredovisning beskrivs hur Regional utveckling har arbetat med påverkansarbete under år 2019. Vidare har vi tagit del av Region Skånes miljöredovisning för 2019, i vilken det beskrivs vilka aktiviteter som har genomförts under året inom det strategiska miljöarbetet. Uppföljningen av det miljöstrategiska programmet i miljöredovisningen är kvalitativ.

2.2.9. Sammanfattning av iakttagelser – uppföljning och åtgärder

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att det sker en årlig och kontinuerlig uppföljning av miljöarbetet både inom förvaltningarna och rapportering till nämnderna. Vi ser även att miljöarbetet kontrolleras i uppföljningen genom bland annat egenkontroller, lagefterlevnadskontroll, uppföljning av extern- och intern revision samt avvikelser. Vad gäller avvikelserapporteringen ser vi att det inom många förvaltningar finns en utmaning i att medarbetare inte är säkra på vad en miljöavvikelse är och hur och när den ska rapporteras. Slutligen är åtgärder som vidtas utifrån riskbedömning och internkontroll inte alltid konkreta.

2.3. Måluppfyllelse och uppdrag

På övergripande plan följs Region Skånes måluppfyllelse upp av koncernkontoret som följer upp samtliga förvaltningars miljöarbete genom att de tar del av protokoll från ledningens uppföljning samt inrapportering av brister och avvikelser. Utifrån detta analyserar miljöcontroller på koncernkontoret om det brister i målen och om det behöver vidtas åtgärder på koncernnivå.

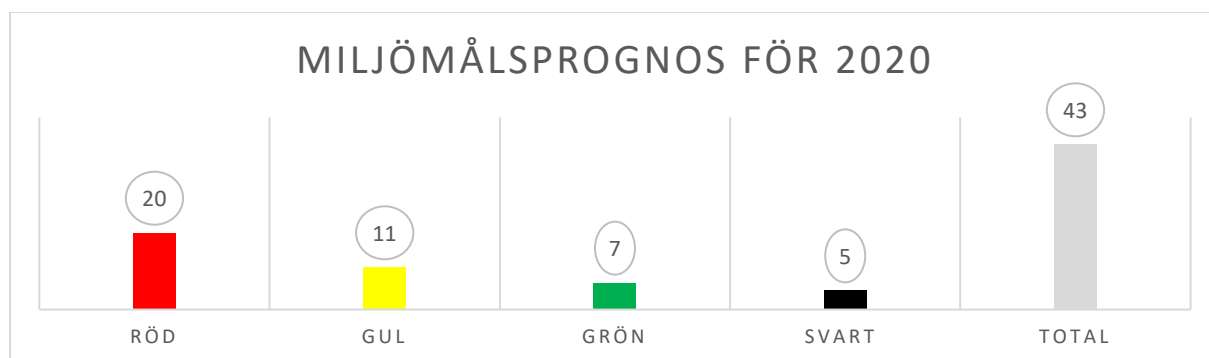
Inrapporterade avvikelser följs upp av koncernkontoret och i koncernledningen. Koncernkontoret ser över vilka som är mest frekventa och upprättar fokusområden utifrån detta. Uppföljningen sker vid extern och intern revision.

Koncernkontoret genomför en miljömålsprognos utifrån den uppföljning de får från förvaltningarna. Utifrån bedömning av målen färgkodas de enligt följande:

- ▶ Grön = målet kommer uppfyllas eller har uppfyllts.
- ▶ Gul = behov av fler åtgärder för att nå målet.
- ▶ Röd = risk för att miljömålet inte uppfylls.
- ▶ Svart = saknas dataunderlag för att bedöma målet.

Diagrammet nedan visar miljömålsprognosen för år 2020 utifrån antalet mål som är färgkodade enligt ovan.

Diagram 1. Region Skånes miljömålsprognos för år 2020.



Källa: Koncernkontoret, enheten för strategisk verksamhetsutveckling.

Diagrammet ovan visar att endast 16 procent av målen har uppnåtts/kommer uppnås och att 47 procent av målen riskerar att inte uppfyllas. Det är en försämring sedan år 2019 då det bedömdes att 19 procent av målen skulle uppfyllas och att 37 procent riskerade att inte bli uppfyllda. Nedan listas de delmål och/eller målpunkter under respektive mål som har redovisats som röda i miljömålsprognosen:

- ▶ Miljömål 1: Fossilbränslefri, klimatneutral och klimatanpassad verksamhet
 - ▶ Målpunkt 1.2.2
 - (1) Alla tjänsteresor ska ske med fossilbränslefria transportmedel
 - (2) och samtliga fordon som ägs, hyrs eller används i Region Skånes verksamheter ska drivas med fossilbränslefria drivmedel.
- ▶ Miljömål 2: Hälsosam Miljö
 - ▶ Delmål 2.2 Miljöhänsyn ingår vid val av läkemedel och användningen av mängden svärnedbrytbara läkemedel samt antibiotika ska minska
 - ▶ Delmål 2.3 Öka andelen ekologiska livsmedel och prioritera närodlat
- ▶ Miljömål 3: Hållbar Resursanvändning
 - ▶ Delmål 3.1 Region Skåne ska förebygga uppkomsten av avfall

- ▶ Delmål 3.2 Återanvändningen ska öka och andelen återvunnet material ska öka med 4 procent år 2017 och med 8 procent år 2020, jämfört med 2013.
- ▶ Delmål 3.3 Mängden brännbart avfall ska minska med 4 procent till 2017 och med 8 procent till 2020, jämfört med 2013.
- ▶ Miljömål 4: Stark Miljöprofil
 - ▶ Delmål 4.2 Miljö- och hälsokrav ingår vid upphandling, finansiering och bidragsgivning. Miljöhänsyn tas vid beslut.
 - ▶ Målpunkt 4.3.2 Minst 75 procent av alla medarbetare i Region Skåne ska få information via webben om hållbar utveckling och Region Skånes miljömål senast 2018, och strävan ska vara att alla medarbetare tar del av informationen.

Enligt uppgift är det svårt att sammanställa en miljömålsprognos på övergripande nivå då underlaget från de olika förvaltningarna är så varierande. Resultatet utgör främst en illustration över hur det ser ut med miljöarbetet i Region Skåne och belyser vad som inte går att följa upp genom att svartmarkera det. Enligt intervjuade är det problematiskt att få en samlad bild av miljöarbetet på grund av stor variation i förvaltningarnas miljöarbete samt att målen i många fall inte är mätbara. Även brister i gemensamma definitioner såsom avseende närodlat har medfört utmaningar i detta avseende.

Vidare har vi tagit del av sammanställning av de totalt 42 miljöavvikelser för 2019. Samtliga inrapporterade avvikelser är inrapporterade utifrån ISO-revisionen. Detta innebär att det saknas avvikelser som rapporteras in från medarbetare i verksamheten.

2.3.1. Uppföljning av tidigare ISO-revision

Vi har tagit del av utfallet av ISO-revisionen år 2019 samt år 2020, se nedan:

Tabell 1. Iakttagelser från ISO-revisionen av Region Skåne år 2019 och år 2020.

Iakttagelser från revisionen år 2019		Iakttagelser från revisionen år 2020	
Totalt antal identifierade avvikelser	42	Totalt antal identifierade avvikelser	48
Antal allvarliga avvikelser	3	Antal allvarliga avvikelser	1
Antal mindre allvarliga avvikelser	39	Antal mindre allvarliga avvikelser	47
Antal identifierade observationer	42	Antal identifierade observationer	41
Antal förbättringsmöjligheter	6	Antal förbättringsmöjligheter	1
Antal kvarstående avvikelser från föregående revision	0	Antal kvarstående avvikelser från föregående revision	0

Källa: Koncernkontoret, enheten för strategisk verksamhetsutveckling.

Av tabellen ovan framgår att de avvikelser som uppdagades i samband med den föregående revisionen har åtgärdats. Vidare har antal allvarliga avvikelser som uppdagats minskat vid jämförelse med föregående år. Dock har antalet mindre allvarliga avvikelser ökat.

Vid revisionen år 2019 redovisades allvarliga avvikelser utifrån att ledningssystemet inte ansågs effektivt och i enlighet med standardens krav. År 2020 anses ledningssystemet fortfarande ineffektivt och inte i enlighet med standardens krav.

Det återfinns således allvarliga avvikelser inom ledningssystemet även år 2020. Enligt uppgift har avvikelser inom området hanterats men att det året efter har uppdagats nya avvikelser inom samma område. Anledningen till att det uppstår avvikelser inom samma områden förklaras bland annat med att det har skett en del omorganisationer, vilket har inneburit att ansvarsområdet har flyttats och då hänger inte alltid arbetet med.

3. Bedömning och analys

3.1. Regionstyrelsen

3.1.1. Styrning, organisation och kontroll

Det är vår bedömning att det pågår ett omfattande miljöarbete i Region Skånes förvaltningar men att det saknas tillräcklig styrning i miljöarbetet då det finns en avsaknad av enhetlighet som gör arbetet svårt att följa på övergripande nivå. Granskningen visar att regionstyrelsen enligt reglemente är ansvarig för Region Skånes miljöarbete och ska leda och samordna förvaltningarna. Regionen har ett miljöledningssystem med dokumenterad ansvars- och rollbeskrivning samt en mängd styrdokument, dock är det svårt att navigera i.

Det är positivt att det finns en samordning av det övergripande miljöarbetet. Dock är det en brist att arbetet i Region Skånes Miljöledningsråd som ska behandla strategiska miljöfrågor avstannat.

Vi ser positivt på det arbetet med miljöledningssystemet i det regionala miljöledningsforumet, med målet att förenkla, dock bedömer vi att det finns en risk i att förändringsarbetet blir ineffektivt då ingen har ensamt mandat att ta beslut i arbetet.

Vad gäller arbetet med det miljöstrategiska programmet bedömer vi att det är en brist att det är endast den förvaltning som tar fram programmet som sedan arbetar efter det, övriga förvaltningar är inte involverade i arbetet med det strategiska miljöprogrammet och det sker ingen samverkan mellan miljöfunktioner på förvaltningarna och de på Regional Utveckling som arbetar med det externa miljöarbetet.

3.1.2. Måluppfyllelse och uppdrag

Vidare bedömer vi att Regionstyrelsen inte har säkerställt tillräcklig uppfyllelse av mål, delmål och uppdrag i miljöprogrammet 2017-2020. En låg andel av målen är prognostiserade att uppnås till årsskiftet 2020 då miljöprogrammet löper ut.

3.1.3. Uppföljning och åtgärder

Vi bedömer uppföljning och rapportering av miljöarbetet som tillräcklig på övergripande nivå. Bedömningen grundar sig på att det sker en årlig och kontinuerlig uppföljning av samtliga förvaltningars miljöarbete samt miljöavvikelser. Vi bedömer att tillräckliga åtgärder och insatser vid konstaterade brister och avvikelser som uppdagats i samband med extern ISO-revision har vidtagits. Detta utifrån att vi ser att de avvikelser som uppdagades i samband med förra årets externa revision är åtgärdade. Dock ser vi återkommande avvikelser inom samma områden och som tidigare nämnt att få miljömål kommer uppfyllas enligt prognos, vilket tyder på att det inte har vidtagits tillräckliga åtgärder för Region Skånes miljöarbete. Det är dock en brist att det kan finnas mörkertal i miljöavvikelser utifrån att många medarbetare enligt de intervjuade inte vet vad en miljöavvikelse innebär och när den ska rapporteras samtidigt som det saknas en gemensam definition av en miljöavvikelse på Region Skåne. Enligt dokumenterad ansvarsfördelning av miljöfrågor på Region Skåne ska samtliga medarbetare rapportera in miljöavvikelser. Det förutsätter att medarbetare vet vad en miljöavvikelse är.

3.2. Medicinsk service

3.2.1. Styrning, organisation och kontroll

Vi bedömer att medicinsk service har en fungerande organisation, ansvarsfördelning och samordning av miljöarbetet. Bedömningen grundar sig på att ansvarsfördelningen är tydlig där uppgifter inom miljöområdet fördelas genom linjeorganisationen och att det finns stödfunktioner på respektive nivå i verksamheten. Region Skånes övergripande miljömål bryts ned i förvaltningen från förvaltningsövergripande nivå ner till respektive enhet där aktiviteter, åtgärder och mätetal för uppföljning tydligt framgår. Dock visar granskningen att det i verksamhetsområdenas styrkort som innehåller aktiviteter för att nå miljömålen ofta saknas ansvarig för genomförande av aktiviteten. Vidare ser vi positivt på att Medicinsk Service har kommunikationsform för stödfunktioner inom förvaltningen där miljöfrågor drivs. Det pågår även en kunskapsspridning om miljöarbetet i förvaltningen genom dels informationsspridning från stödfunktioner till medarbetare på respektive nivå, dels genom utbildning av medarbetare avseende miljöarbetet. Det är vår bedömning att risker inom miljöområdet kontrolleras genom den interna kontrollen.

3.2.2. Uppföljning och åtgärder

Vi bedömer att uppföljningen och rapporteringen av miljöarbetet i huvudsak är tillräcklig. Det sker en kontinuerlig och årlig uppföljning i ledningens uppföljning och i verksamhetsberättelsen. Dock ser vi en utmaning i avvikelserapportering då det uppges att medarbetare inte alltid vet vad en miljöavvikelse är eller har tillräcklig kunskap i hur de ska navigera rätt i avvikelsehanteringssystemet. Detta kan påverka uppföljningen av miljöarbetet utifrån att det kan finnas mörkertal i rapportering av miljöavvikelser. Vi bedömer de åtgärder som vidtas utifrån riskbedömning som tillräckliga.

3.3. Kollektivtrafiknämnden

3.3.1. Styrning, organisation och kontroll

Vi bedömer att Skånetrafiken har en fungerande organisation, ansvarsfördelning och kontroll av miljöarbetet. Detta utifrån att Skånetrafiken i enlighet med riktlinjerna i Region Skånes miljöprogram har kartlagt sin miljöpåverkan och brutit ned Region Skånes övergripande miljömål. Målen innehåller konkreta mätetal för uppföljning. Skånetrafiken har även tydliga instruktioner med uppgiftsfördelning av miljöarbetet i linjen. Det finns även stödfunktioner och forum för miljöarbetet på förvaltningen. Vidare säkerställs tillräcklig kunskap om miljöarbetet genom utbildningar samt informationsspridning till medarbetare genom hemvist för miljö och veckovisa möten med samtliga medarbetare, där hållbarhet utgör en stående informationspunkt. Vi ser även positivt på att Skånetrafiken genomför en särskild riskanalys inom miljöområdet.

3.3.2. Uppföljning och åtgärder

Vi bedömer uppföljningen och rapporteringen av Skånetrafikens miljöarbete som i huvudsak tillräckligt. Bedömningen grundar sig på att det sker en årlig och kontinuerlig uppföljning av miljöarbetet. Vi ser särskilt positivt på att Skånetrafiken genomför leverantörsgranskningar för att säkerställa att leverantörerna följer miljökraven. Vi bedömer att de åtgärder som vidtas utifrån riskbedömningen är i huvudsak tillräckliga. Vi bedömer att det finns vissa åtgärder som hade behövt en mer konkret och utförlig beskrivning.

3.4. Servicenämnden

3.4.1. Regionservice

3.4.1.1 Styrning, organisation och kontroll

Vi bedömer organisation, ansvarsfördelning och kontroll av miljöarbetet som delvis fungerande inom Regionservice. Bedömningen grundar sig på att miljöarbetet organiseras i linjen och det finns stödfunktioner på respektive nivå samt att det sker en internkontroll inom miljöområdet. Regionövergripande miljömålen har även brutits ned på verksamhetsområden inom förvaltningen, dock visar vår granskning att de flesta verksamhetsområden saknar konkreta mätetal och datum för uppföljning av målen, vilket vi bedömer som bristfälligt. Att det vid granskningens tidpunkt saknas hemvist för miljöarbetet, enligt uppgift ska det upprättas våren 2021 påverkar enligt vår bedömning medarbetarnas möjlighet att få information och ta till sig kunskap kring nämndens miljöarbete.

3.4.1.2 Uppföljning och åtgärder

Vi bedömer att uppföljning och rapportering av miljöarbetet är i huvudsak tillräcklig. Vår bedömning grundar sig på att det sker en årlig och kontinuerlig uppföljning av miljöarbetet. Dock är det få miljöavvikelser som rapporteras in, vilket kan tyda på mörkertal. Detta kan påverka huruvida uppföljning och åtgärder inom miljöarbetet är tillräckliga. Vidare visar granskningen att en av åtgärderna utifrån förvaltningens kontroll av miljöarbetet snarare är ett konstaterande över att de inte kommer nå målet än en konkret åtgärd.

3.4.2. Regionfastigheter

3.4.2.1 Styrning, organisation och kontroll

Vi bedömer organisation, ansvarsfördelning och kontroll av miljöarbetet hos Regionfastigheter som delvis fungerande. Detta utifrån att förvaltningens miljöledningssystem är under uppbyggnad, där det endast i ett verksamhetsområde finns stödfunktioner på respektive nivå. Vid granskningens tidpunkt finns det inte heller ett samverkansforum för miljöfrågor inom förvaltningen. Det ska tas med i bedömningen att det pågår ett arbete med att bygga upp en organisation för miljöarbetet inom hela förvaltningen, att förvaltningen prioriterat sitt miljömålsarbete utifrån analys av miljöpåverkan, och brutit ned Region Skånes övergripande miljömål samt att kunskap och information avseende miljöarbetet sprids inom förvaltningen genom hemvist och informationsutskick. Vad gäller kontroll av miljöarbetet ser vi positivt på att Regionfastigheter genomför särskild riskbedömning inom miljöområdet.

3.4.2.2 Uppföljning och åtgärder

Uppföljning och rapportering av Regionfastigheters miljöarbete bedöms som i huvudsak tillräcklig utifrån att det sker en dokumenterad, årlig och regelbunden uppföljning. Dock finns vid tid för granskningen inga rapporterade miljöavvikelser i avvikelshanteringssystemet för året (september 2020). Utifrån det bedömer vi att det finns en risk att det finns ett mörkertal och en okunskap kring anmälan av miljöavvikelser. Vad gäller åtgärder utifrån riskbedömning bedömer vi att de är tillräckliga, dock visar granskningen att en av åtgärderna saknar ansvarig.

3.5. Hälso- och sjukvårdsnämnden

3.5.1. Styrning, organisation och kontroll

Vi bedömer organisation, ansvarsfördelning och kontroll av miljöarbetet som till delvis fungerande på hälso- och sjukvårdsavdelningen. Bedömningen grundar sig på att det finns ett miljöarbete som utgår från koncernkontorets miljömål som är nedbrutna utifrån övergripande miljömål, där uppgifter är fördelade i linjeorganisationen. Dock saknas i vissa fall konkreta måttal för uppföljning. Det saknas även en kartläggning av avdelningens miljöpåverkan i väntan på att en regiongemensam kartläggning ska genomföras. Vi bedömer det som en brist att det inte sker någon intern kontroll av miljöarbetet vid granskningens tidpunkt.

3.5.2. Uppföljning och åtgärder

Vi bedömer uppföljning och rapportering av miljöarbetet som delvis fungerande. Granskningen visar att det sker en uppföljning av miljöarbetet i ledningens genomgång, vi bedömer det dock som bristfälligt att det inte har skett en uppföljning av arbetet med avvikelser sedan föregående revision. Granskningen visar att det råder en utmaning i att följa upp privata vårdgivares miljöarbete, vilket bedöms vara en brist i uppföljningen då uppföljningen inte omfattar samtliga verksamheters miljöarbete. Vi bedömer att det finns en risk för mörkertal av avvikelser inom miljöområdet utifrån att det inte har rapporterats miljöavvikelser under år 2020.

3.6. Sjukhusstyrelsen Skånes Universitets Sjukhus

3.6.1. Styrning, organisation och kontroll

Vi bedömer organiseringen, ansvarsfördelningen och kontrollen av miljöarbetet på Sus som fungerande. Detta utifrån att Sus har bedömt och prioriterat sin miljöpåverkan samt brutit ned Region Skånes övergripande mål med tillhörande strategier som innehåller olika måttal och/eller trender. Granskningen visar dock att trenderna saknar konkreta nyckeltal för uppföljning, vilket vi bedömer vara en brist. Vidare är Sus miljöarbete organiserat i linjen och vi bedömer att de har tydlig dokumentation för organisering och ansvarsfördelning samt stödfunktioner på respektive nivå. Det är positivt att sus har utbildningar till nyanställda och chefer och att medarbetare ska skriva under att de tagit del av information avseende miljöarbetet. Det är vår bedömning att egenkontrollen visar på hög kunskap om miljöarbetet hos Sus medarbetare. Utöver det finns det en hemvist för informationsspridning och stödfunktioner samverkar i miljöarbetet. Sus kontrollerar även sitt miljöarbete inom ramen för internkontroll, vilket vi bedömer positivt.

3.6.2. Uppföljning och åtgärder

Vi bedömer uppföljningen och rapporteringen av Sus miljöarbete som i huvudsak tillräcklig. Det genomförs en årlig och kontinuerlig uppföljning av miljöarbetet. Dock visar granskningen att få medarbetare rapporterar in miljöavvikelser och att de inrapporterade miljöavvikelsena ofta inte är miljörelaterade. Vi bedömer därav att det finns en risk för att samtliga miljöavvikelser inte rapporteras in.

3.7. Sjukhusstyrelsen Helsingborg

3.7.1. Styrning, organisation och kontroll

Vi bedömer organisering, ansvarsfördelning och kontroll av miljöarbetet som i huvudsak fungerande. Bedömningen grundar sig på att förvaltningen har brutit ned de regionala miljömålen och kartlagt sin miljöpåverkan. Det är en brist att det saknas konkreta mätetal för uppföljning för många av målen. Vidare har förvaltningen en tydlig organisation och dokumenterad ansvarsfördelning samt stödfunktioner på respektive nivå. Det finns även en samverkan mellan miljöfunktioner avseende miljöarbetet. Det pågår även ett arbete för att sprida information och höja kunskapen kring miljöarbetet genom hemvist för miljö och informationsutskick samt att medarbetare ska genomföra utbildningen hållbara val. Vi bedömer även förvaltningens kontroll inom miljöområdet som tillräcklig.

3.7.2. Uppföljning och åtgärder

Vi bedömer uppföljningen och rapporteringen av miljöarbetet i huvudsak som tillräckligt. Detta utifrån att det sker en årlig och kontinuerlig uppföljning. Vi noterar att vissa av miljöavvikelserna som har anmälts har varit arbetsmiljöavvikelser och att det även här finns risk för att medarbetare är osäkra på vad som utgör en miljöavvikelse. Vad gäller åtgärder så bedömer vi åtgärderna som vidtas utifrån riskerna som tillräckliga.

3.8. Sjukhusstyrelsen Kristianstad

3.8.1. Styrning, organisation och kontroll

Vi bedömer organiseringen, ansvarsfördelningen och kontroll av miljöarbetet i huvudsak som tillräckligt. Förvaltningen har brutit ned regionens övergripande miljömål och har mätetal för de flesta målen för uppföljning, men det är en brist att det saknas kartläggning av verksamhetens miljöpåverkan. Det finns en tydlig organisering och ansvarsfördelning som är dokumenterad och följer linjeorganisationen. Vidare finns det stödfunktioner på respektive ansvarsnivå. För kunskapsökning har förvaltningen en introduktionsutbildning för nyanställda i miljöarbetet samt miljöutbildning för chefer och miljöombud. Granskningen har visat att det saknas hemvist för samling av information kring miljöarbetet, men vi ser positivt på att detta enligt uppgift ska upprättas under våren. Vad gäller internkontroll bedömer vi att det är en brist att det inte är tydligt hur miljörisker har utvärderats och vilka åtgärder som har vidtagits.

3.8.2. Uppföljning och åtgärder

Vi bedömer uppföljningen och rapporteringen av miljöarbetet som delvis tillräcklig. Bedömningen grundar sig på att det finns en årlig och kontinuerlig rapportering av miljöarbetet. Vi noterar dock att många miljöavvikelser har blivit felregistrerade, vilket tyder på bristande kunskap hos medarbetare kring vad en miljöavvikelse är och när dessa ska rapporteras. Detta kan påverka både uppföljningen samt huruvida det vidtas tillräckliga åtgärder för att förbättra miljöarbetet.

3.9. Regionala utvecklingsnämnden

3.9.1. Styrning, organisation och kontroll

Vi bedömer organiseringen, styrningen och kontrollen av miljöarbetet på Regional utveckling som delvis tillräcklig. Bedömningen grundar sig på att det finns styrdokument i form av det strategiska miljöprogrammet och den regionala utvecklingsstrategin. Vi bedömer det dock som bristfälligt att det saknas konkreta måttal för många mål i handlingsplaner samtidigt som dessa ska tydliggöra arbetet med fokusområdena. Granskningen visar även att det endast Regional utveckling som arbetar aktivt med det strategiska miljöprogrammet och det externa miljöarbetet och det finns en avsaknad av samverkan med andra förvaltningar i det arbetet. Det råder meningsskiljaktigheter mellan olika förvaltningar huruvida det ska ske en samverkan mellan dem avseende det externa miljöarbetet.

3.9.2. Uppföljning och åtgärder

Vi bedömer uppföljning och rapportering av miljöarbetet på Regional utveckling som delvis tillräcklig. Bedömningen grundar sig på att uppföljningen är i stort sätt kvalitativ och att det är svårt att få en tydlig bild av hur det går med fokusområdena i det strategiska miljöprogrammet.

3.10. Svar på revisionsfrågor per nämnd

Tabell 2. EY:s svar på revisionsfrågorna uppdelade per nämnd.

Bedömning per nämnd	<i>Finns det en fungerande kontroll, organisation, ansvarsfördelning och samordning avseende arbetet med miljöprogrammet och det miljöstrategiska programmet som säkerställer att arbetet bedrivs i enlighet med fullmäktiges beslut?</i>	<i>Genomförs uppföljning och rapportering av miljöarbetet i enlighet med fullmäktiges beslut?</i>	<i>Har tillräckliga åtgärder och insatser vidtagits vid konstaterade brister eller avvikelser?</i>	<i>Har regionstyrelsen samt övriga styrelser och nämnder säkerställt en ändamålsenlig uppfyllelse av mål, delmål och uppdrag i miljöprogram 2017-2020 samt i miljöstrategiskt program 2017-2020?</i>
Regionstyrelsen	Delvis.	I huvudsak.	I huvudsak.	Nej.
Medicinsk service	Ja.	I huvudsak.	Ja.	Nej.
Regionala utvecklingsnämnden	Delvis.	Delvis.	Går inte att bedöma.	Nej.
Kollektivtrafiknämnden	Ja.	Ja.	I huvudsak.	Nej.
Servicenämnden (regionservice)	Delvis.	I huvudsak.	I huvudsak.	Nej.
Servicenämnden (regionfastigheter)	Delvis.	I huvudsak.	Ja.	Nej.
Hälsa- och sjukvårdsnämnden	Delvis.	Delvis.	Nej.	Nej.

<i>Sjukhusstyrelsen Sus</i>	Ja.	I huvudsak.	Ja.	Nej.
<i>Sjukhusstyrelsen Helsingborg</i>	I huvudsak.	I huvudsak.	Ja.	Nej.
<i>Sjukhusstyrelsen Kristianstad</i>	I huvudsak.	I huvudsak.	Går inte att bedöma.	Nej.

4. Slutsats

Vår sammanfattade bedömning är att det bedrivs ett ambitiöst och omfattande miljöarbete inom Region Skånes nämnder och styrelser. Det finns dock en del brister i den styrning, ledning och internkontroll som ska säkerställa att miljöarbetet bedrivs i enlighet med beslutade styrdokument. Gällande miljömålen bedömer vi att Regionstyrelsen och de granskade nämndernas uppfyllelse av de antagna miljömålen är delvis ändamålsenlig. Bakgrunden till bedömningen följer nedan.

Såväl på regionövergripande nivå som på förvaltningsnivå finns en styrning, organisering och ansvarsfördelning inom miljöarbetet. Den är dock tydligare inom de flesta nämnder än på övergripande nivå. Samtliga förvaltningar har brutit ned målen men på skilda sätt. Det ska tilläggas att det är olika förvaltningar med olika miljöpåverkan, därav kan och bör deras miljöarbete se olika ut. Vi bedömer det som bristfälligt att det på flera förvaltningar saknas konkreta mätetal för uppföljning av miljömålen. Några förvaltningar saknar även kartläggning av sin miljöpåverkan, vilket innebär att styrningen av miljöarbetet där inte är lika ändamålsenlig som hos de förvaltningar som har bedömt sin miljöpåverkan.

Samverkan inom miljöarbetet så skiljer det sig mellan förvaltningarna huruvida och till vilken utsträckning miljöfunktioner samverkar. Vi ser även en utmaning i samverkan på regionövergripande nivå utifrån att samverkan kring det strategiska miljöarbetet har vilat under lång tid medan det pågår ett stort arbete med miljöledningssystemet som riskerar att bli ineffektivt till följd av att ingen i den gruppen har mandat att fatta slutgiltiga beslut. Vad gäller arbetet med det miljöstrategiska programmet så noterar vi att det är fränkopplat övriga organiseringen av miljöarbetet, utifrån att endast en förvaltning arbetar aktivt med det och det saknas forum för samverkan inom Region Skåne för det externa miljöarbetet. Vidare råder det olika synpunkter på huruvida det externa och det interna miljöarbetet bör kopplas ihop.

Vi ser en generell utmaning i kunskaps- och informationsspridningen av miljöarbetet på Region Skåne utifrån att medarbetare inte har tagit del av miljöutbildning i tillräckligt stor utsträckning.

Vad gäller uppföljning och rapportering av miljöarbetet bedömer vi att det pågår ett till stor del tillräckligt arbete från förvaltningsnivå upp till regionövergripande nivå. Det pågår ett omfattande arbete med att följa upp miljöarbetet kontinuerligt och årligen hela vägen från förvaltningar till övergripande nivå. En utmaning som återkommer i många förvaltningars miljöarbete är dock att medarbetare är osäkra på vad en miljöavvikelse är och när den ska rapporteras, vilket leder till att väldigt få avvikelser rapporteras samt att det hamnar en del avvikelser i systemet som inte är miljöavvikelser. Vi ser bekymmersamt på detta utifrån att det kan leda till att det inte vidtas tillräckliga åtgärder för miljöarbetet. Vi kopplar utmaningen med att det saknas en gemensam definition av vad en miljöavvikelse innebär till att en del medarbetare inte har gått miljöutbildningen och att det kan finnas vissa bristande kunskaper i miljöarbetet på vissa förvaltningar.

Utifrån de avvikelser och brister som uppdagats i samband med extern ISO-revision ser vi dock att det har vidtagits tillräckliga åtgärder. Vad gäller åtgärderna utifrån förvaltningarnas riskbedömning i samband med internkontroll ser vi att det i vissa fall saknas konkreta och tydliga åtgärdsförslag, vilket är ett utvecklingsområde.

Vidare är även de miljökrav som ställs i upphandlingar avgörande för nämndernas fortsatta miljöarbete, vilket många miljöfunktioner uppger som en utmaning. Vi vill lyfta kollektivtrafiknämnden som ett positivt exempel som genomför leverantörsrevision utifrån de miljökrav de ställer i upphandlingar, vilket skickar en tydlig signal till leverantörerna om vikten av att följa miljökraven.

Slutligen har Region Skåne en låg måluppfyllelse vad gäller de regionövergripande miljömålen. Detta kopplar vi till bristerna och utvecklingsområdena som har beskrivits ovan, vilka enligt vår

bedömning beror på att det saknas en tillräcklig styrning av miljöarbetet från regionövergripande nivå. Det pågår ett stort arbete med miljöfrågorna i samtliga förvaltningar under de granskade nämnderna och vi ser ett stort engagemang för miljöfrågorna. Dock kan vi konstatera att utfallet av arbetet inte avspeglar de mål som Region Skåne har satt för miljöarbetet. Vi ser även problem i uppföljningen av miljöarbetet, då verksamheterna arbetar så olika med miljöfrågorna.

4.1. Rekommendationer

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi att:

- ▶ **Regionstyrelsen** säkerställer en tillräcklig styrning och enhetlighet i Region Skånes miljöarbete genom ett tydligt miljöledningssystem för det övergripande miljöarbetet, upprättar en effektiv samverkansorganisation samt skapar förutsättningar för förvaltningarna att upprätta konkreta måttal för de nedbrutna miljömålen.
- ▶ **Regionstyrelsen** säkerställer en tillräcklig uppföljning och kontroll av miljöarbetet genom att upprätta en gemensam definition av en miljöavvikelse.
- ▶ **Regionstyrelsen** ser till att de miljökrav som ställs i upphandlingar efterlevs och att det finns tillräckliga resurser för att ställa rätt krav och följa upp dessa.
- ▶ **Regionstyrelsen (Medicinsk service), Servicenämnden, Hälso- och sjukvårdsnämnden** tillser att ansvarig utses för aktiviteter och åtgärder för att nå miljömål.
- ▶ **Servicenämnden, Sjukhusstyrelsen Helsingborg, Hälso- och sjukvårdsnämnden, Sjukhusstyrelsen Sus, Regionala utvecklingsnämnden** säkerställer att samtliga miljömål eller liknande har konkreta måttal för uppföljning.
- ▶ **Hälso- och sjukvårdsnämnden** tillser att det genomförs internkontroll som inkluderar riskutvärdering inom miljöområdet.
- ▶ **Sjukhusstyrelse Kristianstad, Kollektivtrafiknämnden, Servicenämnden** tillser att konkreta och tillräckliga åtgärder vidtas utifrån avvikelser/riskbedömning inom miljöområdet.
- ▶ **Regionstyrelsen (Medicinsk service), Servicenämnden, Hälso- och sjukvårdsnämnden, Sjukhusstyrelserna Sus, Helsingborg och Kristianstad** säkerställer att medarbetare både vet vad en miljöavvikelse är samt rapporterar in sådana.

Region Skåne den 26 januari 2021

Outi Alestalo
EY

Malin Lundberg
EY

Imelda Bengmark
EY

Källförteckning

Intervjuade funktioner

- ▶ Koncernkontoret
 - Kanslidirektör koncernkontoret
 - Strategisk verksamhetsutvecklare koncernkontoret
 - Miljöstrateg koncernkontoret
 - Miljöstrateg och förvaltningsövergripande miljöstöd
- ▶ Medicinsk service
 - Förvaltningschef och förvaltningsövergripande miljöansvarig
 - Miljöstrateg och förvaltningsövergripande miljöstöd
 - Kemikalie- och miljöstrateg samt förvaltningsövergripande miljöstöd
- ▶ Skånetrafiken
 - Förvaltningsövergripande miljöansvarig
- ▶ Regionservice
 - Kanslichef och förvaltningsövergripande miljöansvarig
 - Miljöledningsstrateg och förvaltningsövergripande miljöstöd
- ▶ Regionfastigheter
 - Stabschef, chef för ledningsstöd samt förvaltningsövergripande miljöansvarig
 - Miljö- och energisamordnare/miljöcontroller samt förvaltningsövergripande miljöstöd
- ▶ Skånes Universitets Sjukhus
 - Ekonomichef och förvaltningsövergripande miljöansvarig
 - Miljöcontroller och förvaltningsövergripande miljöstöd
 - Processledare inom hållbarhet och förvaltningsövergripande miljöstöd
- ▶ Skånes sjukhus nordväst
 - Miljöstrateg och förvaltningsövergripande miljöstöd
- ▶ Skånes sjukhus nordost
 - Biträdande sjukhuschef och förvaltningsövergripande miljöansvarig
 - Miljöcontroller och förvaltningsövergripande miljöstöd
- ▶ Regional utveckling
 - Enhetschef på miljöenheten
 - Miljöstrateg miljöenheten
 - Enhetschef på transport och infrastruktur
- ▶ Koncernstab inköp och ekonomistyrning
 - Strategisk inköpare sjukvårdstjänster

Bilaga 1. Region Skånes miljömål

Tabell 3. Region Skånes miljömål samt delmål.

<i>Övergripande miljömål</i>	<i>Delmål</i>
<i>Fossilbränslefri, klimatneutral och klimatanpassad verksamhet</i>	Delmål 1.1: Effektiv energianvändning
	Delmål 1.2: Fossilbränslefri och klimatneutral verksamhet
	Delmål 1.3: Klimatanpassad verksamhet
<i>Hälsosam miljö</i>	Delmål 2.1: användningen av miljö- och hälso-farliga ämnen och riskerna med denna ska minska
	Delmål 2.2: Miljöhänsyn ingår vid val av läkemedel och användningen av mängden svårnedbrytbara läkemedel samt antibiotika ska minska
	Delmål 2.3: öka andelen ekologiska livsmedel och prioritera närodlad
<i>Hållbar resursanvändning</i>	Delmål 3.1: region Skåne ska förebygga uppkomsten av avfall
	Delmål 3.2: Återanvändningen ska öka och andelen återvunnet material ska öka med 4 procent år 2017 och med 8 procent år 2020, jämfört med 2013
	Delmål 3.3: Mängden brännbart avfall ska minska med 4 procent till 2017 och med 8 procent till 2020, jämfört med 2013
<i>Stark miljöprofil</i>	Delmål 4.1: region Skåne ska vara miljöcertifierat enligt ISO 14001
	Delmål 4.2: Miljö- och hälsokrav ingår vid upphandling, finansiering och bidragsgivning. Miljöhänsyn tas vid beslut
	Delmål 4.3: region Skåne sprider kunskap om samspelet mellan människa, hälsa och miljö

Källa: Miljöprogram för Region Skåne 2017-2020